

FONDAT 1927

Dreptatea

P 218818
PERIODIC AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC CREȘTIN DEMOCRAT

Partidul Național Țărănesc Creștin-Democrat susține prin tradiție orientarea țării noastre spre Occident și deci - în context contemporan - integrarea României în Uniunea Europeană. Tam-tamul pe care îl face însă Puterea pe această temă și astfel orchestrat încât obiectivul integrării a fetișizat în detrimentul analizei reci a condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească orice țară, deci și țara noastră, pentru a accede în acest organism. În loc de a fi informații asupra numeroaselor deplasări ale unor delegații peste hotare ar fi indicat să se analizeze, cu regularitate, pașii pe care îl fac autoritățile noastre în întâmpinarea cerințelor internaționale: independența magistraturii, trecerea ministerelor de interne și apărare în mâna unor civili de adevărată orientare democratică, respectarea drepturilor omului inclusiv a dreptului la proprietate, respectarea angajamentelor internaționale asumate etc. Căci spre rușinea noastră suntem încă supuși monitorizării, deci controlului. De ce? Fiindcă nu prin abilități dialectice, prin surâsuri diplomatice se reface imaginea României, ci prin acordul deplin între vorbă și faptă,

Condițiile integrării europene

prin mă-

suri controlabile.

Puterea trebuie să înțeleagă că vremea mimării democrației, a mimării privatizării a trecut, că orice întârziere e în detrimentul țării. Când a ajuns Albania să beneficieze de mai mult credit internațional nu Opoziția e de vină, ci vechile deprinderi din perioada comunistă când dedublarea se constituia în dogmă.

In perioada 1 ianuarie 1995 - 27 iunie 1995 președinția Consiliului Uniunii Europene va fi asigurată de Franța, o țară de care suntem legați prin firele latinității și ale tradiției; în semestrul doi al anului, președinția va fi preluată de Spania, pentru ca în primul semestrul al anului 1996 să treacă în mâna Italiei. Avem deci toate sansele de a fi înțeleși și ajutați, dacă vom începe prin a ne ajuta singuri. Cum? Respectând propriile noastre legi, declarajii și angajamente, respectând tratatele internaționale în spiritul lor.

Am în față prioritățile președinției franceze. Ele sunt patru: creșterea economică și șomajul, securitatea și stabilitatea, identitatea culturală, reforma instituțională.

Toate acestea din perspectiva largirii Uniunii Europene către țările din Europa Centrală și de Est și către țările mediteraneene - perspectivă căreia trebuie să-i facă față Uniunea Europeană. Există în

Europa 20 milioane șomeri, iar pentru creșterea economică și stoparea șomajului Consiliul European de la Essen a fixat cinci mari orientări: favorizarea investițiilor pentru formarea profesională, încurajarea creării de locuri de muncă, mai ales în întreprinderile mici și mijlocii; scăderea costului producției, eficacitatea pieței muncii și în stări, adoptarea de măsuri în favoarea grupurilor sociale afectate în mod deosebit de șomaj. A doua prioritate este „securitatea Europei și afirmarea Uniunii Europene pe scenă internațională” (cu accentul pe stabilitatea europeană, întărirea Eurocorporului, crearea unei rețele de observații prin satelit, pregătirea țărilor din Europa Centrală și de Est pentru aderarea la Uniune). Obiectivul următor îl constituie dimensiunea culturală a construcției europene în strânsă legătură cu evoluția tehnologilor. Se va pune accentul pe „televiziunea fără frontiere”, învățarea obligatorie a două limbi europene, pe plurilingvism. și, în stări, se intenționează realizarea unei „reforme a instituțiilor comunitare prin aplicarea principiului subsidiarității și a

Senatorul Ioan Alexandru este pe cale de însănătoșire

După cinci luni de tratament intensiv în Clinica de Reabilitare din Karlsbad Largensteinbach Germania, poetul și senatorul Ioan Alexandru o duce mai bine cu sănătatea.

Problemele pe care le-a avut - hemoragie cerebrală, intervenție de drenaj ventricular cerebral, hiper tensiune arterială, tulburări de ritm au pus la încercare serioasă rezistența organismului său.

Căjorul lui Dumnezeu lucrările evoluează bine.

Intr-o comunicare primită la Fundația „Gratis Pro Deo”, medicii de la clinica germană subliniază că domnul Ioan Alexandru a devenit din pacientul comatos, care a fost inițial, o persoană cu care se poate comunica și care coresporează parțial cu personalul care îngrijesc. Este în măsură să se hrănească singur, dar necesită, în continuare, îngrijire permanentă. Este supus unui program intensiv de gimnastică medicală.

O prognозă mai cuprinzătoare asupra capacitații sale de recuperare și de reintegrare în viața socială se va putea face după trecerea a încă două luni de tratament.

Datorită îmbunătățirii situației pacientului, cheltuielile sale zilnice - inițial de 433 mărci pe zi - s-au mai redus.

Informăm publicul că sunt acooperite costurile necesare până la 31 martie 1995. Aceasta este posibilă prin contribuțile următoare, puse deja la dispoziția clinicii germane: Solidaritatea Creștină Internațională (cu sediu la Zurich, Elveția) - 47.928 de mărci, Fundația „Gratis Pro Deo” - datorită sponsorizării Băncii Române de Comerț Exterior - 35.000 de mărci, Crucea Roșie Germană - 5.000 de mărci. Clinica din Karlsbad însăși a contribuit cu 7.000 de mărci.

Președintele Fundației „Gratis Pro Deo”,
Liviu PETRINA

DIN SUMAR:

Doar noi putem salva economia românească!
dr. Mircea Cișmară

Prof. dr. ing. Virgil Petrescu
despre problemele actuale ale
învățământului românesc

Pag. 7

Câteva întrebări pentru o
viitoare cooperare CDR-UDMR
deputat Nicolae Ionescu-Galbeni

Pag. 11

Gabriel TEPELEA

Cititorii întreabă, medicul răspunde

• Domnule Preșa Vișan de 64 ani, din Botoreaga, cu diagnosticul hematurie masivă - internat la Spitalul Panduri - seccia Urologie, vă rugăm să reveniți după externare la cabinetul nostru medical pentru a ridica medicamentele necesare tratamentului în continuare.

• Domnul Călin Alexandru în vîrstă de 81 ani din București, sectorul 4, cu diagnosticul cataractă senilă, rinoaringită acută, vă rog să treceți pe la noi pentru a primi o rețetă compensată pentru Colvitod 3 fioante și tetraciclina 2 cutii. După o lună de tratament cu o recomandare de la noi o să faceți un nou control oftalmologic.

• Doamna D.T. din sectorul 3 vă rugă să veniți la cabinetul medical pentru a lua următoarele medicamente pentru hipertensiunea arterială de care suferiți. Acerbon 3 cutii, Oralpadon 1 cutie, Spasmog-Cibalgin 1 cutie. Tratamentul este pentru o lună, dar vă rog să veniți săptămânal să controlați tensiunea arterială. Dacă vremea este geroasă amănați venirea la noi - aşteptați zile mai călduroase.

• Domnul Tomescu Emil de 71 ani, din București, sectorul 2, cu diagnosticul Diabet, CICD după ce terminați tratamentul cu Vasoprot și Tolbutamide 3 cutii - mergeți și controlați glicemia și reveniți la noi pentru a continua tratamentul.

• Domnul Diaconu Maria în vîrstă de 80 de ani, București, sectorul 2, cu diagnosticul HTA, CICD - treceți pe la cabinetul medical pentru a ridica următoarele medicamente: Laxilix 2 cutii, Lysanxia 2 cutii și Prelis 2 cutii.

• Stimată domnule Raul Grigoriu din Botoșani, vă rog să ne contactați de urgență la numărul de telefon 614.32.64 - cabinetul medical, pentru a vă da amânuțe în legătură cu cele solicitate de dumneavoastră.

Dr. Maria VISSARION

23 Ianuarie
Coaliții și Reformei

Președintele CDR, Emil CONSTANTINESCU, a dat publicației sămbătă, 21 ianuarie, o declarație prin care se ia poziția față de semnarea Protocolului de colaborare dintre PSDR, PSM, PUNR și PRM. Emil CONSTANTINESCU a lansat acest indemn pentru că "pactul semnat de PSDR cu PRM și PSM lichidează ce mai rămăsește din cucerirea Revoluției din Decembrie 1989, asociind din nou la putere pe toți cei care o exercitau, spre disperarea națiunii, înainte de prăbușirea dictaturii".

"Protocolul este o acțiune contrară intereselor țării", declară Mircea CIUMARA

Referindu-se la semnarea pactului dintre formațiunile arcului guvernamental, dl. Mircea CIUMARA, deputat PNȚCD, a declarat Agenției AMPRESS: "Comportamentul celor patru partide seamănă cu atitudinea unui arici, care, atunci când se află în pericol se face ghem. Au semnat pactul deoarece sunt disperați că vor pierde foarte repede puterea. Este o acțiune disperată, contrară intereselor țării. Acest pact va bloca reforma economică internă și va impresiona nefavorabil imaginea externă a țării."

24 Ianuarie

"Trebule să eliminăm orice neînțelegere din CDR care ar putea afecta campania electorală", afirmă dl. Cornel COPOSU

Într-un interviu acordat "României libere", dl. Cornel COPOSU afirmă: "Trebue stabilite cu multă hotărâre și precizie cadrul în care se va desfășura propaganda electorală și raportul de forțe între formațiunile componente ale Convenției, pentru a se elimina de la început pretențiile exagerate ale unor partide, pretenții care depășesc realitatea de pe teren. (...) Trebuie, în primul rând, alătiorul președinte al Convenției, ca să se termine cu tensiunile artificiale și inutilile provocate pe această temă, fapt de natură să blocheze activitatea CDR."

"Ne-au surprins declarările colegilor din CDR", a declarat Marko BELA

Noi am cerut, în mai multe rânduri, ca în cadrul CDR să aibă loc un dialog foarte serios pe marginea programului UDMR și am constatat că, din păcate, această discuție nu a avut loc". Întrebări dacă se declară de acord cu opinia domnului Csaba TOKACS, președinte executiv al UDMR, care consideră reacțiile unor partide din opoziție drept tentativă de obținere a unui capital politic, dl. Marko BELA a precizat că aderă la această opinie și a adăugat, în acest sens, că "unii colegi din opoziție

acceptă ideea că un discurs pe linie naționalistă antimaghiar, anti-UDMR-istă ar putea duce la creșterea capitalului lor politic. Eu însă nu cred că se va întâmpla așa ceva."

25 Ianuarie

Confederația Sindicatelor Libere din România sprijină candidatura lui Emil CONSTANTINESCU la președinție

Mărți, 24 ianuarie, dl. Victor CIORBEA, președintele CSDR a afirmat că în 1995 CSDR pune un accent deosebit pe amplificarea raporturilor cu Convenția Democratică. În același timp, CSDR susține candidatura la președinție a domnului Emil CONSTANTINESCU. "Personalitatea sa și faptul că nu aparține unui anumit partid au reușit să aplaneze dispute doctrinare total nedeterminate în această perioadă", a afirmat dl. Dan Alexandru LERU, vicepreședintele CSDR.

Marko BELA afirmă: "Interzicerea partidului minorității ungare ar fi un pericol pentru democrația din România".

Nu ne e teamă de o acțiune în justiție a guvernului, dar suntem neliniștiți din cauza pericolului pe care aceasta ar reprezenta-o pentru democrația din România", a declarat Agenției France Presse dl. Marko BELA. În opinia domniei sale, "UDMR nu utilizează decât mijloace constituționale pentru a-și atinge obiectivele."

26 Ianuarie

Csaba TOKACS avertizează țărăniștilor

Într-o declarație făcută unui reporter al Agenției MEDIAFAX, președintele executiv al UDMR, dl. Csaba TOKACS, avertizează PNȚCD că ar putea fi, după UDMR, punctul atacurilor coaliției guvernamentale. „Așa cum opinile noastre sunt considerate anticonstituționale, așa și opinile unor lideri ai PNȚCD ar putea fi considerate anticonstituționale", a declarat președintele executiv al UDMR.

Adrian NASTASE amenință că îl va întoarce spatele lui Gheorghe FUNAR

Vizibil enervat de ultimele „năzbății" ale liderilor PUNR, dl. Adrian NASTASE î-a categorisit pe aceștia ca pe niște „copii neastăpați și cu care nu se poate face politică". Președintele Camerei Deputaților le-a pus acestora în vedere să se hotărască ce vor să facă, fiindcă partidul pe care îl conduce nu are de gând „să pună la bătaie prestantă și acumulările din ultimii ani și să piardă din cauza inspirațiilor săptămânale sau lunare ale unor lideri". „De data aceasta privim lucrurile foarte serioase și ne punem întrebarea dacă merită sau nu să mai continuăm această asociere la guvernare", a mai adăugat dl. Adrian NASTASE. (Continuare în pag. 3)

Anunț

Organizația Muncitorească Centrală a PNȚCD anunță membrii și simpatizanții săi că în cursul lunii februarie 1995, în zilele de joi 2-9-16-23.02.1995, ora 17 la sediul central din B-dul Carol I, nr. 34, în corpul B, etaj I, se vor înăuntră în spiritul doctrinei și programului nostru după cum urmează:

2.02.1995 Dr. nă. Rodica Ivanov va conferenția pe tema: „Dreptul la muncă în condiții umane de muncă". Dl. Ion Lambru - Președintele Organizației Muncitorești centrale a PNȚCD, va conferenția pe tema: „IULIU MANIU și muncitorii".

9.02.1995 Dr. prof.univ. Gabriel Tepetea, vicepreședinte al PNȚCD, Directorul Cursului de Studii PNȚCD, deputat.

16.02.1995 Dr. prof.univ. Emil Constantinescu - Președintele Convenției Democrație din România.

23.02.1995 Dl.dr. Dan Barbaresco - Secretar general al Organizației Capitalei a PNȚCD, membru în Comitetul de coordonare a PNȚCD, va conferenția pe tema: „Minciună și adevară".

Prin acest anunț reamintim invitația către filialele muncitorești, din cadrul organizațiilor județene PNȚCD să și țină ședințele săptămânale joia începând cu ora 17 aceasta pentru a se cunoaște activitatea Organizației Muncitorești și a se stabili programul de activitate în ansamblu.

PROTEST

PNȚCD Dolj protestează pe această cale împotriva numirii în funcția de prefect al județului a lui Răducanou Constantin, activist comunist, fost șef de cabinet al foștilor prim-secretari și neocomuniști de Dolj.

Este o nouă dovdă a restaurației comuniste care se manifestă în toată țara și care se vrea o confirmare a denumirii de „județ roșu" atribuită Dolju lui.

Comitetul Județean PNȚCD Dolj

Mică publicitate

Părăta Parashiv Teodora este citată în fața Tribunalului Municipiului București, secția III civilă (Dosar civil nr. 10347/1994) în procesul de abandon cu Casa de copii nr. 5 București la data de 14 februarie 1995.

Părăta Parashiv Teodora este citată în fața Tribunalului Municipiului București, secția III civilă (Dosar nr. 10348/1994) în procesul de abandon cu Casa de Copii nr. 5 din București la data de 14 februarie 1995.

Pierdut carnet-sănătate, eliberat de Polyclinica Uranus - Spitalul Panduri pe numele TELEBA PETRE. Îl declar nul.

Retrouzor Retrouzor Retrouzor

acceptă ideea că un discurs pe linie naționalistă antimaghiar, anti-UDMR-istă ar putea duce la creșterea capitalului lor politic. Eu însă nu cred că se va întâmpla așa ceva."

25 Ianuarie

Confederația Sindicatelor Libere din România sprijină candidatura lui Emil CONSTANTINESCU la președinție

Marți, 24 ianuarie, dl. Victor CIORBEA, președintele CSDR a afirmat că în 1995 CSDR pune un accent deosebit pe amplificarea raporturilor cu Convenția Democratică. În același timp, CSDR susține candidatura la președinție a domnului Emil CONSTANTINESCU. „Personalitatea sa și faptul că nu aparține unui anumit partid au reușit să aplaneze dispute doctrinare total nedeterminate în această perioadă", a afirmat dl. Dan Alexandru LERU, vicepreședintele CSDR.

Marko BELA afirmă: „Interzicerea partidului minorității ungare ar fi un pericol pentru democrația din România".

Nu ne e teamă de o acțiune în justiție a guvernului, dar suntem neliniștiți din cauza pericolului pe care aceasta ar reprezenta-o pentru democrația din România", a declarat Agenției France Presse dl. Marko BELA. În opinia domniei sale, „UDMR nu utilizează decât mijloace constituționale pentru a-și atinge obiectivele."

26 Ianuarie

Csaba TOKACS avertizează țărăniștilor

Într-o declarație făcută unui reporter al Agenției MEDIAFAX, președintele executiv al UDMR, dl. Csaba TOKACS, avertizează PNȚCD că ar putea fi, după UDMR, punctul atacurilor coaliției guvernamentale. „Așa cum opinile noastre sunt considerate anticonstituționale, așa și opinile unor lideri ai PNȚCD ar putea fi considerate anticonstituționale", a declarat președintele executiv al UDMR.

Adrian NASTASE amenință că îl va întoarce spatele lui Gheorghe FUNAR

Vizibil enervat de ultimele „năzbății" ale liderilor PUNR, dl. Adrian NASTASE î-a categorisit pe aceștia ca pe niște „copii neastăpați și cu care nu se poate face politică". Președintele Camerei Deputaților le-a pus acestora în vedere să se hotărască ce vor să facă, fiindcă partidul pe care îl conduce nu are de gând „să pună la bătaie prestantă și acumulările din ultimii ani și să piardă din cauza inspirațiilor săptămânale sau lunare ale unor lideri". „De data aceasta privim lucrurile foarte serioase și ne punem întrebarea dacă merită sau nu să mai continuăm această asociere la guvernare", a mai adăugat dl. Adrian NASTASE. (Continuare în pag. 3)

COMUNICAT

La data de 21 ianuarie a.c. a avut loc la sediul PNȚCD din Pitești alegerea conducerii Organizației speciale de Femei Argeș. Au participat președintele organizației județene Argeș, dl. Romeo NANU, secretarul general al organizației, dl. Gheorghe MUȘAT și din partea Organizației Centrale de Femei, președinta acesteia dna. Florica RAICA și dna Doina ALEXANDRESCU.

La propunerile susținute în cadrul ședinței de către participante, a fost ales prin vot secret Biroul format din șapte membre, iar prin votul Biroului a fost aleasă conducerea organizației: președinte - dna. Eleonora IACOB, vicepreș-

dinte - dna. Gabriela CONSTANTIN și secretar - dna. Gabriela MARINESCU.

Din luările de cuvânt ale doamnelor participante ale Organizației de Femei Argeș s-a evidențiat necesitatea fmbunătățirii activității acestei organizații, o atmosferă de colaborare înăuntru ei, precum și o strânsă conlucrare cu conducerea Organizației Județene Argeș.

S-a subliniat de asemenea de către dna. Florica RAICA necesitatea ca noul Birou să informeze periodic Organizația Centrală de Femei PNȚCD asupra activității sale.

Doina Alexandrescu

Cititorii periodicului „Dreptate" care doresc abonamentele au următoarele posibilități:

a) Adresându-se redacției noastre din București, Calea Victoriei nr. 133, etaj 2, tel: 6504125, fax: 6506444, 70179, București, sector 1, Cont virament nr.: 4510501106, BCR - SMB.

b) Adresându-se tuturor ofiților PTTR din țară, menționând că periodicul „Dreptate" figurează în catalogul RODIPET la poziția 2129.

Redacția și administrația:

Calea Victoriei nr. 133, etaj 2, tel: 6504125, fax: 6506444, 70179, București, sector 1, Cont virament nr.: 4510501106 BCR filiala SMB.

Tehnoredactare computerizată: Raluca Bobic, Mariana Ioniță Tiparul executat la TIPOREX Calea Plevnei nr. 114, sector 1, tel: 637.71.96

SINTEZA CONFERINȚELOR DE PRESĂ ALE PNȚCD

30 ianuarie

Principala problemă abordată a fost intensificarea campaniei Puterii de demitere a primarilor și consilierilor locali ai Opoziției. Dl. Radu VASILE a arătat că această ofensivă generalizată îndreptată împotriva primarilor Opoziției reprezintă o modalitate de anulare a voinei electorale exprimate în 1992, o deturare a rezultatelor acelor alegeri. Aceste măsuri nejustificate, abuzive, constituie, în opinia lui Radu VASILE, o expresie a orientării puterii actuale către un regim autoritar, chiar dictatorial.

În sprijinul acestor afirmații s-au situat și declarațiile domnului Gheorghe FILIPCIUC, primarul comunei

SIGHET, precum și cele ale domnului deputat Sorin LEPȘA, deputat PNȚCD de Brașov, referitoare la cazul primarului orașului Brașov, dl. Adrian MORUZI.

Doamna Ana BLANDIANA a subliniat, în același context, că atacurile Puterii sunt îndreptate împotriva Sighetului, ca simbol al unui memorial al victimelor comunismului, împotriva proiectului de seminar înaintat Consiliului Europei prin care se încearcă recuperarea memoriei poporului român și corijarea imaginii României.

Dl. Paul ALECU, deputat PNȚCD de Călărași, a făcut cîteva remarcă cu privire la rezultatele celui de-al doilea tur de scrutin al alegerilor pentru Consiliul Local al orașului Călărași.

In opinia domniei sale, aceste alegeri pot fi considerate un veritabil sondaj de opinie preelectoral, care arată o creștere a preferințelor electoratului pentru formațiunile politice din Opoziție. Rezultatele alegerilor locale din Călărași sunt următoarele: CDR - 19,47%; PDSR - 19,90%; PL'93 - 4,9%; PDAR - 4,41%; PNLC-CD - 5,16%; PRM - 4,91%; PUNR - 5,11%; PSM - 7,8%; PD - 13,18%.

Dl. Mircea CIUMARA a afirmat că, în această situație, prefecturile au devenit organe de încălcare a legislației, iar aceste destituiri abusivă slături de blocarea privatizării și atacurile Puterii la adresa Curții Constituționale vor determina discreditația României și agravarea situației întregii țări.

Retrouzor

(Urmare din pag. 2)

■ Dl. Nicolae CERVENI speră în alianță liberalo-țărănească

„Dacă liberalii vor reuși să-și întărească alianța și după aceea să realizeze un partid liberal puternic vor deveni o forță reală de care va trebui să țină seama toată lumea. În ceea ce mă privește, îmi doresc să nu dispar din viață politică românească până nu se va realiza fuziunea liberală și marea alianță liberalo-țărănească care să învingă actuala putere”, a declarat Agentiei AMPRESS dl. Nicolae CERVENI, președintele PNLC-CD.

■ Senatorul PDSR Sergiu NICOLAESCU a demisionat din Comisia „Decembrie '89”

Miercuri, 25 ianuarie, senatorul PDSR dl. Sergiu NICOLAESCU și-a dat demisia din Comisia Senatorială pentru Cercetarea Evenimentelor din Decembrie 1989, printre o notificare scrisă depusă la Cabinetul președintelui Senatului, Oliviu GHERMAN. În această notificare se precizează: „Decizia mea de demisie este irevocabilă, în ciuda faptului că s-au făcut presiuni asupra mea în primul rând de către colegii mei din Comisia Decembrie să revin asupra ei, în mod special de către președintele Valentin GABRIELESCU. (...) Am vorbit asăru cu Octavian Paler, căruia i-am cerut scuze, la fel cu președintele ILIESCU, care mi-a declarat că nu s-a simțit afectat de articolul respectiv. Astă se situația, am greșit pe undeva, sunt de acord să plătesc pentru asta și să se termine totul, pentru că, cred că m-am murdărit destul datorită acestei, repet, canali (n.n. Sergiu POPESCU, fost colaborator al Comisiei Decembrie '89), care, probabil, își închipuie că ar fi egalul meu făcând ceea ce a făcut”. („Evenimentul Zilei”)

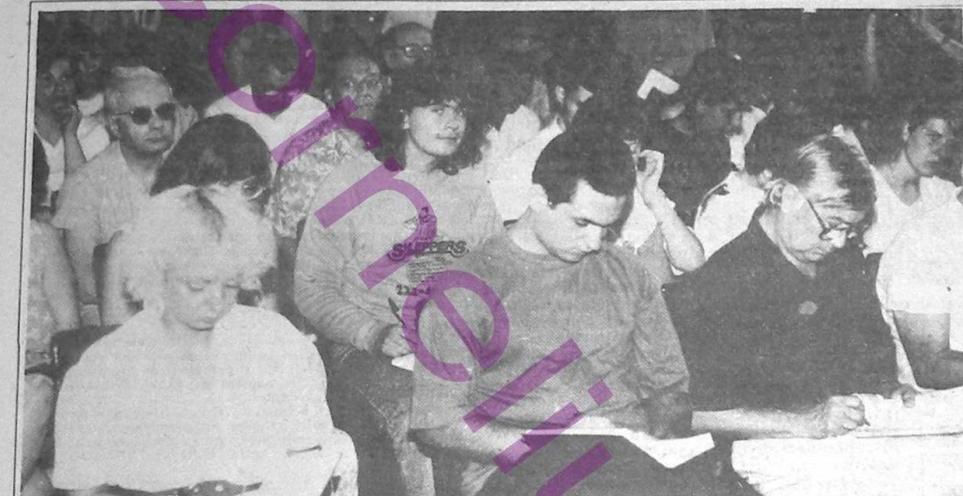
■ PNLC este împotriva destituirii primarilor

Crin HALAICU, secretar general al PNLC și primar general al Capitalei, a declarat miercuri, 25 ianuarie, în cadrul conferinței de presă a PNLC, că „în România anumite legi trebuie modificate. Legea 69, prin care se destituie primarii, e defectuoasă. Guvernul o utilizează în scop politic”, a declarat domnia sa. Crin HALAICU a propus ca hotărârea de destituire a unui primar să fie luată de un judecător imparțial iar primarul să se bucure de imunitate.

■ Fostul președinte al PUNR-Timiș a devenit independent

Miercuri, 25 ianuarie, fostul președinte al PUNR-Timiș, consilierul municipal Traian CISMAȘU, a anunțat că se retrage din partid, devenind independent. Principala cauză a acestei hotărâri este conflictul cu Valeriu TABĂRĂ, actualul ministru al agriculturii.

(Continuare în pag. 16)

6 februarie

Dl. Radu VASILE a făcut o prezentare generală a problemelor discutate în cadrul întâlnirii dintre Guvern și reprezentanții Opoziției. Aceasta a cerut o cotă de finanțare pentru întreprinderile mici și mijlocii și respectarea hotărârile Camerei Deputaților privind mărarea salarizării cadrelor didactice și menținerea la 4% din Produsul Intern Brut (P.I.B.) a cheltuielilor pentru învățământ. Răspunsul Guvernului fost însă negativ. Totodată, s-a propus organizarea unei întâlniri între reprezentanții Ministerului de Finanțe și ai partidelor din Opoziție pentru expli- carea Ordonanței 70 privind impozitele pe profit. PNȚCD consideră

povara fiscală ridicată, dat fiind că baza de impozitare, forță economică a populației și agenților economici este redusă.

Dl. Radu VASILE a afirmat că PNȚCD va cere introducerea căt mai rapidă în dezbaterea Parlamentului a Legii privind proprietatea intelectuală, deoarece în România o serie de licențe și brevete sunt utilizate frauduloase.

Dl. Ion DIACONESCU a făcut cîteva precizări în legătură cu discuțiile care vor avea loc miercuri, 8 februarie, la Cotroceni pentru stabilirea unei strategii comune a tuturor partidelor care să grăbească integrarea deplină a României în structurile europene. Arătând că primii pași făcuți în această direcție

reprezintă meritul Opoziției, dl. Ion DIACONESCU a arătat că admiterea României în Consiliul Europei se va realiza doar printr-o politică cinstită și prin respectarea statutului de drept.

Dl. deputat de Alba, dr. Ion BERCIU, a prezentat cîteva date referitoare la alegerile pentru Consiliul Local al orașului Teiuș, alegeri la care au participat 50% din alegători. În urma acestor alegeri, CDR a obținut sase locuri de consilieri, PNLC - unul, PL'93 - unul, PD - doi, PUNR - cinci și PDSR - doi consilieri. Aceste rezultate arată o creștere a opțiunilor electorale pentru Opoziție și o scădere a acestor opțiuni pentru PUNR și PSM.

Corina TITĂ

Conferința săptămânală a O.M.C.

La Conferința săptămânală de joi, 2 februarie, a Organizației Muncitorești Centrale a PNȚCD au conferențiat doamna dr. Rodica Ivanov și dl. Ion Lambru.

Dna dr. Ivanov a făcut o sumară descriere a sistemului de asigurări sociale și de sănătate, precum și de protecție a muncii salariale ce funcționează în Franța, dăsa practicând medicina în această țară de mai multă vreme. Cei prezenți au avut astfel prilejul să poată face o evaluare a sistemului care funcționează în România prin comparare cu cel francez. Si mulți au observat că cele două nu

diferă prea mult, concluzia care se spune fiind aceea că important este ca legea să fie respectată. Desigur, au ieșit în evidență și racilele sistemului comunista, prin care salariații întreprinderilor de stat sunt mai apărați decât cei din sectorul privat. Consecința - un motiv în plus ca acest sector să fie lovit și pe această cale.

După dna Ivanov s-a dat citire unui text al dlui Ion Lambru, președintele O.M.C., în care autorul își deapăra amintiri și impresii legate de întâmplări la care a fost martor de-a lungul vieții sale de luptător țărănești. Cu acest prilej, autorul evocă figurile celor doi mari martiri ai partidului și

neamului - Iuliu Maniu și Ion Mihalache, asasinați în temnițele comuniste.

În partea a doua a ședinței s-au desfășurat dezbateri, iar confrerienții au răspuns la întrebări. A fost prezent și dl Viorel Lis, viceprimarul sectorului 2, care a răspuns la întrebări și a dat lămuriri privind problemele administrației locale.

Au luat cuvântul dnii Mircea Gheorghiu, Petre Boeriu, Alexandru Ion, Emil Popescu, Ioan Oltean, Ioan Elisei, Traian Fănică, George Coman Petre Stănescu.

B. Da

Dreptatea

3

Doar noi putem salva economia românească! (II)

Proprietatea de muncă

În perioada interbelică, Ion Mihalache și Virgil Madgearu susțineau «proprietatea țărănească de muncă». El demonstra cu cifre statistice că munca unui țăran proprietar pe propriul său pământ era mai productivă decât munca unui salariat agricol. Sporul de productivitate rezulta din interesul manifestat de proprietar pentru rezultatele muncii sale, fapt deosebit de important în agricultură, unde trebuie respectate toate exigentele procesului biologic de creștere a plantelor și animalelor. Lipsa de atențare față de munca depusă nu prea putea fi compensată prin armata de supraveghetori, aşa cum nu a putut fi compensată nici în deceniile colectivismului.

După primul război mondial, dreptul țărănilor de a fi proprietarii cu pământ² rezulta din aceea că proprietatea era o condiție necesară pentru a munci mai bine. Fiindcă țara avea nevoie de căt mai multe probe de agricultură, era un interes național ca țărani să producă mai mult, deci era un interes național ca ei să fie proprietari pe pământul lăsat. Țărani poteau pretinde pământ în numele interesului național³, ceea ce îndrepta că proprietarilor de moși să li se ia o parte din pământ⁴. Prin «proprietate țărănească de muncă» se înțelege în concepția țărănistă o proprietate necesară pentru a munci în viitor, iar nu sensul marxist de proprietate ca rezultat al unei munci deja efectuate. Cu atât mai mult, împroprietărarea țărănilor nu era solicitată în numele unui egalitarism de tip comunist, deci nu în numele unor criterii exclusiv morale cum se discuta uneori în prezent referitor la privatizare. Criteriul era strict economic, anume creșterea producției și a productivității.

În perioada în care au activat întemeietorii doctrinei economice a P.N.T., existau câteva condiții specifice, care nu mai există în prezent. Mai întâi, circa 80 la sută din populația activă a țării se îndeletnicea cu munca agricolă. De aceea, a discută atunci despre problemele țărănilor era practic echivalent cu a discută despre problemele întregii națiuni⁵.

Tabelul nr. 2

Populația României pe clase de profesioni în 1930

	Total	Agricultură	Industria	Servicii
Populația totală	18.057.028	13.063.213	1.713.484	3.180.254
	100,0%	72,3%	9,5%	17,6%
Populația activă	10.457.601	8.231.086	755.055	1.416.701
	100,0%	78,7%	7,2%	13,5%
Populația pasivă	7.590.427	4.832.127	958.429	1.763.553
	100,0%	63,6%	12,6%	23,2%

Sursa: «Recensământul general al populației României 1930», vol. 5, pag. XIV, XXXVI și LVI.

Astăzi, când structura societății românești s-a modificat, când ponderea celor ocupati în agricultură a scăzut semnificativ, doctrina național-țărănistă poate să mai fie o doctrină care apără interesele întregii națiuni numai dacă proprietatea de muncă este mai productivă și în activitățile neagrile. Dacă acest tip de proprietate se justifică numai în agricultură, dacă ea este numai proprietate țărănească de muncă, partidul nostru riscă să devină un partid agrarian, un partid de clasă, să nu își mai justifice apelativul de național. Acest aspect îl vom analiza în continuare.

O altă condiție specifică acelei perioade era că în activitățile neagrile se dovezeau de cele mai multe ori cert mai productive întreprinderile mari comparativ cu întreprinderile mici. Era și acesta un motiv pentru care național-țărănistul nu pretindea generalizarea tipului de organizare țărănească al activității din agricultură în industrie sau servicii. El afirmau că mica întreprindere bazată pe proprietatea celui ce muncește se poate extinde numai acolo unde se dovedește realmente mai productivă.

Tabelul nr. 3

Populația activă pe ramuri ale economiei naționale (la sfârșitul anului 1991)

	Total	Agricultură și silvicultură	Industria și construcții	Mii persoane
Populația activă	10.785,8	3.133,1	4.280,1	3.372,6
	100,0%	29,0%	39,7%	31,3%

Sursa: Anuarul statistic al României 1993, p. 150-151.

Acolo unde era mai productivă marea întreprindere capitalistă, sau întreprinderea de stat, ei

nu recomandau pe motive doctrinare mica întreprindere. Prin faptul că marea întreprindere capitalistă, sau întreprinderea de stat efectua activități necesare buniei funcționări a societății în ansamblu său, mai ieftin și mai bine decât mica întreprindere, ele erau chiar necesare bunei funcționări a gospodăriei țărănești⁶. Doctrina național-țărănistă nu a fost ostilă proprietății capitaliste și nici proprietății de stat, ca, de altfel, nici unei forme de proprietate dacă se dovedește superioră economic într-un anumit domeniu de activitate. Decorecă prin strucția preponderent agricolă a țării predomină proprietatea țărănească, ei considerau că economia era țărănească, chiar dacă în unele domenii existau alte modalități de organizare a activității și alte forme de proprietate. În aceste condiții recomandau ca țărănește să reprezinte structura socială de bază, colaborând și fiind sprijinită de celelalte pătră și clase sociale necesare societății⁷.

Superioritatea întreprinderilor mari în domeniul industrial și în unele servicii rezulta, pe vremea aceea, din faza de dezvoltare mașinistă de atunci⁸. Pretul de cost pe produs scădea sensibil pe măsură ce se introduceau mașini, iar lucrătorii erau specializați în operații tot mai simple. Pentru a obține un produs final complex cu lucrători strict specializați pe operații și pentru a utiliza mașinile la întregala lor capacitate erau preferabile întreprinderile de mari dimensiuni. Capacitatea concurențială a întreprinderilor pe piață evoluă direct proporțional pe vremea aceea cu dimensiunea producției. Țările dezvoltate își axau dezvoltarea economică în acea perioadă pe siderurgie, construcții de mașini, chimie, ramuri ce presupun erau întreprinderi mari, renunțând la industria alimentară și industria textilă. Din păcate, acest model industrial l-a aplicat România în ultimele decenii, când condițiile se modificaseră radical.

In perioada postbelică, superioritatea marii întreprinderi a încremat să se mai manifeste în tot mai multe ramuri industriale și de servicii. Activități care înainte se efectuau în comparație interne ale marilor întreprinderi s-au autonomizat în societăți independente capabile să deservească mai mulți utilizatori concomitent. Apoi, Occidentul dezvoltat s-a reorientat spre subramurile industriale dinamice sub aspectul progresului tehnic precum mecanica fină, electronica, optica etc., a apărut specializarea intra-industrială a țărilor, ceea ce a favorizat concurența pe piață oferă un avantaj relativ întreprinderilor mici, mai ușor adaptabile la modificările rapide ale cererii și ale tehnologiilor de fabricație⁹. Mica întreprindere se dovedește astăzi mult mai viabilă decât marea întreprindere. În toate țările dezvoltate miciile întreprinderi dețin ponderea covârșitoare, în producție și în ocuparea forței de muncă, atât în industrie, cât și în servicii. Se poate constata din tabelul nr. 4 că în Germania înainte de unificare întreprinderea medie avea 10,4 salariati, iar în industria țărănească întreprinderea medie avea 1.038,6 salariati, adică exact de 100 de ori mai mult.

Tabelul nr. 4

Gruparea întreprinderilor după numărul de salariati în R.F. Germania* și România**

Gruparea întreprinderilor după numărul de salariati	R.F. Germania		România	
	Nr. sal.	Procente	Nr. sal.	Procente
1-199	12.472.180	56,9	97.442	3,2
200-499	1.919.780	8,8	216.265	7,1
500-999	1.283.770	5,9	358.422	11,8
1.000-4.999	2.539.190	11,6	1.380.838	45,5
Peste 5.000	3.700.910	16,9	979.849	32,3
Total	21.915.830	100,0	3.032.816	100,0

* Total economie înainte de unificare.

** Industrie, 1992.

Sursa: Anuarul statistic al României 1933, p. 491 și Prisma. Ediție specială «Economia socială de piață», p. 14-15.

În agricultură, în schimb, prin extinderea gradului de mecanizare a operațiilor, dimensiunea optimă a fermelor a crescut foarte mult. Utilizarea excesivă a substantelor chimice în fermele foarte mari, deschiderea biosistemelor și alte consecințe aduc tot mai insistent în discuție necesitatea redimensionării fermelor și în funcție de criteriile ecologice, nu numai după cele de profit. Reorientarea pieței mondiale spre produsele agricole curate, naturale, împinge în aceeași direcție. De

aceea este de așteptat o nouă reducere a dimensiunilor fermelor agricole și ar fi cuvenit ca noi, care ne restructurăm în prezent exploataile agricole să nu ne îndreptăm direct spre dimensiunea optimă viitoare.

2 Îndreptările țărănilor de a primi pământ a fost susținută și în temeiul promisiunii regale, și a jurișef de săge pe front. Politic se argumentă în epoca respectivă și privind posibilitatea existenței unei clase de mijloc care să constată dreptul de proprietate privată să pună stăvila pe coperchioiul bolșevic. Dar aici nu prezentăm decât motivările de ordin economic, fiindcă este vorba numai de concordanță, de la care se pretinde să fie coerentă ea însăși. Pentru că doctrina integrală a partidului să fie coerentă trebuie să concorde criteriile economico cu cele morale, politice, sociale etc. Asupra acestei din urmă concordanță se insistă în colo ce urmează, chiar dacă sunt avute implicit în vedere.

3 În fața liberalismului român, care a formulat și justificat drepturile absolute ale individului, fără însă a le confunda cu adevarat vreodată, programul nostru proclamă întărirea intereselor sociale și naționale, din care decurge dreptul cetățeanului, pe care îl vom respecta întotdeauna.

4 În fața capitalismului liberal exploatații ai muncii, noi ridicăm la rangul de principiu suprem munca, din care facem izvorul oricărui fapt. Moțiunea adoptată de Congresul P.N.T., 20 aprilie 1935, în «Istoria Partidului Național Tarănesc», Editura ARC 2000, București, 1994, p. 115.

5 „Iar „socialul“, pentru noi e „țărănesc“ și „naționalul-țărănesc“. Pentru noi, țărani este nație; este neam; este țară. A fi țărănist înseamnă a fi din naștere naționalist, în Ion Mihalache în fața istoriei», Editura Gândirea Românească, București, 1993, p. 302.

6 În cazuri în care întreprinderile capitaliste actionau împotriva intereselor naționale în ansamblu și speculații întreprinderi, P.N.T. recomanda fără reținere naționalizarea. Nu se poate confunda naționalizarea recomandată de P.N.T. selectivă, în etape, sub condiția asigurării eficienței etc., cu confiscarea comună realizată sub numele de naționalizare. Naționalizarea presupune justă despăgubire, ceea ce regimul comunist nu a respectat. Ea a efectuat concomitent în toate domeniile de activitate, urmărind exclusiv scopuri politice, în detrimentul eficienței economice etc.

7 „Partidul Național-Tărănesc, întemeindu-se pe solidaritatea tuturor claselor muncitoare și producătoare cu țărănește, care este factorul principal de producție națională, baza structurii noastre sociale și astfel temelia vieții noastre de stat – înțeleg să reprezinte interesele colective ale națiunii române. Principiile Programului Partidului Național-Tărănesc adoptat de congresul extraordinar pentru ratificarea fuziunii partidelor național-țărănesc (1926), în «Istoria Partidului Național-Tărănesc», p. 21.

8 În perioada interbelică mecanizarea lucrărilor agricole evoluă mult mai incet decât mecanizarea în industrie. Tehnica timpului nu permite încă adaptarea mașinilor la diversitatea condițiilor concrete din agricultură: plantele se coc la momente diferite, au înălțimi variabile, fructele sunt amplasate neuniform, mașina este în deplasare pe un teren accidentat (în industrie mașina staționează și se deplasează produsul) etc.

9 Înainte operațiile pentru același produs final erau reunite în aceeași întreprindere, în ordinea firească a procesului tehnic, iar volumul de activitate era dimensionat proporțional cu capacitatea așa numitului „utilaj conductor“, ceea ce ducea la o mare rigiditate în adaptarea producției la cerere, conducând la însemnate capacitați neutralizate în funcție de fază ciclului industrial. S-a trecut prin autonomizarea operațiilor în mici întreprinderi distincte la o organizare modulară, relațiile dintre întreprinderi regăsindu-se în diferite combinații mult mai ușor în funcție de cererea pieței.

Dr. Mircea CIUMARA

DEMITEREA PRIMARILOR DIN OPozITIE

Potrivit declarației d-lui Victor Babuț, fost ministru de interne, executivul a demis până la sfârșitul lunii ianuarie, pe criterii politice, nu mai puțin de 173 de primari aleși pe liste Opoziției. Procedura a fost democratică și invitație cordială din partea Prefecturii la „consens“ cu Puterea, amenințări dacă respectivul primar se arăta tare de urechi, un proces pe motivă „întemeliate“ și demiterea. Uneori, atenții față de sensibilitatea unui primar cei de la Prefectura său gândit să-i facă o surpriză. Astfel primarul de Sighet (PNTCD) nu a mai fost deranjat în prealabil, aflat la radio că e înlocuit. și să se mai plângă Opoziția că democratia nu funcționează. Funcționează și la Văcăroiu (C.D.)

Confiscarea de către stat a pădurilor proprietate privată este ilegală pentru că nu s-a făcut în baza unei legi organice

Suprafața ocupată de păduri în țara noastră este de 6367 mii ha, reprezentă 26,8% din teritoriul național, revenind 0,30 ha pe un locuitor față de media europeană de 0,29 ha pe locuitor. Volumul total de masă lemnosă pe picior este de 1.300 milioane mc, din specii de mare valoare și calitate superioară, constituie o mare bogăție, care se estimează la 65 miliarde dolari USA. Modul de gospodărire și administrare a acestei bogății, nu poate fi indiferentă nici unui om de bună credință. În perioada interbelică, până în anul 1947, a fost gospodărită de o administrație eficientă și competitivă la nivel european, bazată pe principiile statului de drept. Dezorganizarea administrației pădurilor statului și a pădurilor particulare, a început în anul 1947 prin importarea unei administrații importată din răsărit. Legea 204/1947 denumită „Pentru apărarea patrimoniu forestier”, deși recunoaște dreptul de proprietate privată asupra pădurilor, instituie în mod samavolnic după modelul comunistic, un control asupra circulației lor, impunând proprietarilor acestora, limitarea conținutului dreptului de proprietate. La 13 aprilie 1948 a intrat în vigoare Constituția Republicii Populare Române, care în articolul 6 proclama pădurile, în mod demagogic, împreună cu alte categorii de bunuri, ca aparținând „întregului popor”. Prin modificarea Constituției în anii 1952 și 1965, referitor la păduri se mențin

aceleasi prevederi în art. 7 ale acestora. Fără ca să mai apară o lege organică sau specială și fără a fi cuprinse în prevederile Legii de naționalizare nr. 119 din 11 iunie 1948, statul comunist procedează în mod abuziv la trecerea în proprietatea statului a tuturor pădurilor private, singurele acte normative în baza caror s-a actionat au fost instrucțiunile tehnice ale fostului Minister al Silviculturii, care stipulează modalitățile de preluare, de organizare și de amenajare a pădurilor particulare împreună cu cele ale statului. Această depozitionare samavolnică contravine principiilor, normelor și procedurilor de drept, s-a făcut din ordinul consilierilor sovietici, pentru a permite exploatarea abuzivă și irațională de către statul comunist prin „Syromlemin”, a pădurilor românești, în special a celor de rășinoase, de pe Valea Bistriței. În prezent este normal să ne preocupe modul în care este administrată și gospodărită această mare bogăție națională. Nu poate fi justificată în nici un fel, tertiogenesisa adoptării legilor pădurii, care să o scoată din marasmul în care a fost adusă de puterea actuală. Noul proiect de Cod Silvic elaborat de executiv își propune să legitimeze ceea ce comuniștii n-au făcut „CONFISCAREA PĂDURILOR”. Considerăm trecerea în proprietatea statului în anul 1948 a suprafeței de 4.485 mii ha, păduri proprietate privată, din care 2.578,42 mii ha (40,9%) proprietatea obștilor comunale, compozitorilor, obștilor de moșneni

sau răzeși, în total 7125 proprietari; 320,7 mii ha (5,1%) proprietatea unor instituții culturale, bisericilor și de binefacere iar 1.430 mii ha (22,7%) au aparținut unui număr de 494.986 proprietari revenind în medie 2,89 ha (proprietar), a fost un mare abuz, deoarece s-a făcut prin încărcarea art. 17 din Declarația Universală a Omului la care România este parte semnată. Rezultă din cele expuse că procedura de drept a confiscării pădurilor private este incompletă, neexistând în acest sens nici o lege organică sau specială. Este absolut necesar să se pună capăt acestui abuz și să se restituie foștilor proprietari, persoane fizice și juridice, proprietățile, repunere în proprietate urmând a se face pe amplasamentele pe care le-au deținut până în momentul depozitionării. Prevederile art. 41 din Legea 18/1991, prin care se restituie persoanelor fizice foste proprietare de păduri 1 ha, este ilegală și nu are la bază nici un temei legal, deoarece pădurile nu au fost proprietatea statului „în baza unor legi speciale”, care nu au existat. Baza legală a proiectului de Cod Silvic neexistând este necesar să se revină la legislația interbelică, Codul Silvic din 1910, revizuit ultima dată în 1940 și Legea Pădurilor din 1930.

Ing. silvic Mircea OANĂ

Conferința Națională a Ligii Primarilor și Consilierilor PNȚCD

orașelor și comunelor, singurele autorități administrative alese prin vot liber. În virtutea exercitării drepturilor și responsabilităților pe care și le-a asumat Liga Primarilor și Consilierilor PNȚCD, dă publicitatea următoarea

DECLARAȚIE:

1. Ne afirmăm opțiunea fermă pentru trecerea efectivă și în scurt timp posibil la economia de piață și la privatizarea reală. Sprinjul nostru se îndreaptă, cu precădere, către micii producători din industrie și agricultură, către comercianți, către cei cuprinși în sfera serviciilor, către toate categoriile sociale dezfavorizate.

2. Prin întreaga lor acțiune, primari și consilieri, membri ai ligii, își propun să aplică Programul PNȚCD privind administrația publică locală, program care se înscrise în coordonatele majore ale democrației autentice, în spiritul respectului pentru legile țării.

3. Liga Primarilor și Consilierilor PNȚCD apreciază că atât primarii cât și consilierii aleși se află în prima linie a luptei pentru schimbarea vechilor mentalități, perioada de tranziție apărând în primul rând pe umerii lor. În actualele condiții primarii și consilierii, primii aleși prin vot liber, sunt potențiali și primele victime ale lipsei unui cadru legislativ adecvat, ale birocrației excesive, ale centralismului administrativ, precum și ale lipsei sprinjului scontat.

4. Protestăm cu fermitate împotriva tendințelor din ce în ce mai mari agresivă ale celor care se împotrivesc schimbărilor, care, prin intimidarea primarilor și consilierilor aleși determină, în mod implicit, anihilarea oricăror inițiative benefice ale alegătorilor noștri, de fapt ale întregii țări, aceasta însemnând furt din potențialul creator al celor întreprinzători. Totodată luăm poziție față de practica devenită curentă de demitere a primarilor și consilierilor ignorându-se permanent presupunerea de nevinovăție. Ne desolidarizăm de toți cei care, prevalându-se de funcția în care au fost aleși, comit abuzuri sau acte de corupție.

Considerăm ca fiind extrem de grave și de periculoase nenumărătele încercări ale forțelor politice astfel la putere de a accredita tot mai des ideea fantezistă a „neputinței” primarilor și consilierilor aleși. În realitate această „neputință” constituie reflectarea fidela și împotrivării forțelor obscurse ale societății la schimbările structurale de esență pe care se străduiesc să le determine primari și consilieri PNȚCD.

5. Liga Primarilor și Consilierilor PNȚCD consideră Legea 27/1994 care lovește nemilos în primul rând în micii întreprinzători, drept un act legislativ îndreptat și împotriva primarilor și consilierilor care, în percepția celor afectați de această lege, sunt singurii vinovați pentru că trebuie să se procedeze la aplicarea ei.

6. Liga Primarilor și Consilierilor PNȚCD își exprimă dezacordul și îngrijorarea față de nivelul excesiv de redus al salariilor angajaților aparținândui administrației și față de lipsa statutului funcționarului public. Cerem cu fermitate reanalizarea salarizării angajaților din administrația publică și alinierea lor la standardele unei vieți decente și civiliștice.

7. Liga Primarilor și Consilierilor PNȚCD își propune să contribuie la eliminarea practicilor discriminatorii create printr-un sistem legislativ inadecvat, care asigură accesul la protecție socială, prin subvenții numai anumitor categorii de cetățeni.

8. Luând cunoștință de proiectul Legii Bugetului pe anul financial 1995, Liga Primarilor și Consilierilor PNȚCD apreciază că fiind o gravă greșală repartiția fondurilor destinate administrației publice locale prin direcțiile finanțelor publice. Birocracia și obstrucțiile de tot felul vor determina incetinirea sau chiar stoparea oricăror inițiative locale, în acest sens, cerem ca fondurile destinate administrației publice locale să fie vărsate de la bugetul statului direct acestora.

9. Pornind de la realitatea existenței celor aproape 1400 de comune abuziv desființate și a celor 3700 de sate radiate din lista oficială, Liga

Primarilor și Consilierilor PNȚCD susține necesitatea reînființării lor, inclusiv a județelor desființate și revenirea la vechile denumiri ale unor localități ce au fost schimbată sub administrația comunistă tocmai pentru că aveau o încărcătură plină de semnificații legate de trecutul pe care doreau să-l steargă.

10. Liga Primarilor și Consilierilor PNȚCD își manifestă dezacordul față de orice concept de separare teritorială, se disociază de declarațiile cu pronunțat caracter extremist, dar militează cu consecvență pentru descentralizare administrativă reală. Liga apreciază că independența, suveranitatea națională, unitatea și integritatea României sunt concepte imuabile, care nu pot fi puse în discuție. Respingem cu hotărâre orice încercare facută în acest sens, indiferent de partea oricui ar veni, precum și culpabilizarea în masă a unor întregi comunități etnice sau forțe politice. Ne împotrivim, totodată, acordării în mod diferențiat a oricărora privilegii și cerem organelor abilitate, inclusiv MI și SRI, să procedeze la identificarea individuală a celor ce se fac vinovați de propaganda sovînă și xenofobă, a tuturor celor care atentează la stabilitatea statului, indiferent cărora forțe politice le aparțin și să-i defere justiție.

APEL

Pornind de la declarația adoptată la Conferința Națională, Liga Primarilor și Consilierilor PNȚCD adresă un susținut apel tuturor forțelor democratice ale societății, întregului electorat, tuturor celor doritori de schimbări reale și de progres rapid, să se alăture demersurilor noastre pentru ca împreună să construim, pentru noi și pentru urmășii noștri, o Românie înfloritoare și prosperă. Dumnezeu este cu noi!

Liga Primarilor și Consilierilor PNȚCD
Președinte,
Prof.dr. Iulian CREȚU

Adoptată la Conferința Națională a Ligii Primarilor și Consilierilor PNȚCD, Bistrița, 3-4 februarie 1995

În zilele de 3 și 4 februarie s-a desfășurat la Bistrița, în prezența delegațiilor filialelor județene, Conferința Națională a Ligii Primarilor și Consilierilor PNȚCD. Sub președinția domnului prof. dr. Iulian Crețu, viceprimar general al Capitalei, președintele ligii, a fost prezentat și dezbatut raportul de activitate, au fost aduse modificări statutului și a fost adoptată „Declarație-Apel”, document în zece puncte care exprimă poziția Ligii Primarilor și Consilierilor PNȚCD față de principalele probleme cu care se confruntă în prezent societatea românească.

DECLARAȚIE-APEL

Liga Primarilor și Consilierilor PNȚCD este constituită ca un organism consultativ de informare și de susținere a celor aleși prin vot pe listele electorale din partea PNȚCD. Principalul rol al ligii este acela de a contribui, prin acțiunea nemijlocită a membrilor săi, la realizarea căt mai eficientă a atribuțiilor primarilor și consilierilor, primii gospodari ai

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ÎN CONCEPȚIA PNȚCD (II)

Moștenirea în cercetarea științifică românească din 1990 și situația noastră actuală

Situatia moștenită de cercetarea din România în 1990 era grea. Școlile de cercetare, create cu mari eforturi de mari profesori, formați la reputate școli de cercetare europene, și menținute timp îndelungat în față unor acțiuni politice fată de intelectualii români, ajunseseră aproape la lipsa de recunoaștere internațională. Îmixtia organizată a puterii în cercetarea științifică a produs degradarea continuă (materială și morală) a cercetării, denaturarea mecanismelor de selecție și promovare a cercetătorilor valoroși (inclusiv prin condiționarea lor de obediență politică), promovarea „cercetării” unor produse deja existente pe piață mondială, denaturarea relațiilor cu instituțiile și colegii din străinătate, reducerea completă a documentării științifice. Domeniile în care ocupam poziții avansate au pierdut mult într-o luptă complet inegală. Condițiile de viață în țară fiind și ele insuportabile și inhibante pentru activitatea intelectuală, diaspora română a sprijinit continuu cu cercetători de cel mai înalt nivel, cercetarea autohtonă subînțindu-se puternic și pe această cale. Tinerii absolvenți valoroși erau obligați să facă stagiul în producție, unde își epuizau, într-un angrenaj biocratic-administrativ, talentul, entuziasmul și motivația de a face cercetare științifică și astfel medie de vîrstă în institute de cercetare ajunse sănătoase la valori inaceptabile (în multe, peste 45 de ani).

In 1990, la o sesiune dedicată celor 40 de ani de la înființarea Institutului de Fizică de la Măgurele, acad. Radu Grigorovici arată că este clar ce trebuie să se mai accepte cercetătorii români: imixtia politicii în activitatea de cercetare, risipirea slabelor resurse financiare pentru direcții de cercetare coștositoare, sistemul contractelor de cercetare care au ca scop „descoperirea” cunoștințelor, precum și controlul temelor și rezultatelor cercetării de către birocrație.

In ultimii patru ani, s-a reorganizat Academia Română, cu o rețea de 65 de institute de cercetare fundamentala, să-a făcut eforturi de reorganizare a activității de cercetare științifică în multe institute din interiorul acestora, a avut loc și conținuă o acțiune de întinerire și de

restructurare a personalului în favoarea cercetătorilor științifici, s-a reorganizat activitatea de doctorat, s-au reființat societățile științifice interzise de regimul comunist, au fost restabilite colaborările științifice cu centrele de cercetare de tradiție și reputație internațională, asigurându-se schimburi active și productive de cercetători, în special tineri, s-au obținut numeroase granturi internaționale, în special prin proiecte de cercetare selectate de Comunitatea Europeană.

In același timp, situația generală în țară s-a degradat în continuare în condițiile colapsului structurilor comuniste (economice, administrative, sociale etc.), populismului, inflației și lipsei de cunoștințe și înțelegere a proceselor de construcție și control economic a unor noi conducători. Acești factori de bază, ca și multe confuzii, păstrarea și chiar introducerea unor nonvalori, în special în administrație, au avut un puternic efect negativ asupra procesului de redresare a cercetării științifice din România.

Cercetarea științifică este puternic afectată de lipsa unui Statut al Cercetătorului, prin care să fie definită și recunoscută această categorie de elită a țării și de lipsa Legii Cercetării Științifice, prin care să fie organizat și finanțat acest domeniu de importanță națională. Proiectele de documente avansate până acum au introdus unele elemente cu caracter politic fără relevanță pentru acest domeniu, elemente excesive de centralism care favorizează imixtia uneor factori birocratici fără o recunoaștere științifică în viață și decizia acestui sensibil sistem, confuzii între CS și DT conducând la dezfavorizarea CS, precum și lipsa de alinierea la standardele internaționale, pentru evaluarea rezultatelor din domeniul. Toate persoanele și instituțiile interesate de soarta cercetării în România sunt de acord însă, în această situație, domeniul trebuie protejat de Stat și restructurat din interiorul său, pornind de la respectul valorilor actuale și de la afirmarea internațională continuă a cercetătorilor români.

In aceste condiții, institutele de cercetare au rezistat la limita de supraviețuire, prin subordonare, fie la Academia Română (cu profil de cercetare fundamentală și tehnologică avansat, cu un statut bugetar relativ autonom), fie la Ministerul Cercetării și Tehnologiei (MCT, cu profil de cercetare fundamentală și dezvoltare

tehnologică, cu finanțare bugetară modestă și din fondul special, alimentat de un impozit legalizat de 1% din majoritatea activităților economice și comerciale din țară, aprobat până la sfârșitul anului 1994), fie pe lângă diferite ministerii (cu profil de cercetare tehnologică și cu finanțare din fondul special). Finanțarea cercetării științifice în România este încă la nivelul (0,6-0,7%) din produsul intern brut. Academicianul N. Simionescu, vicepreședintele Academiei Române, arată că: „In această situație, agravată continuu și de dotarea tehnico-materialească nesatisfăcătoare, trebuie căutată justificarea multor imigranți și poziția relativ joasă pe care o ocupă azi majoritatea ramurilor științele românești”. In același timp, în țările vecine precum Republica Cehă, în anul 1994, bugetul pentru știință a fost dublat, iar în Bulgaria, acesta a fost ridicat (în urma unei greve de tip japonez) la 2% din produsul intern brut. In ceea ce privește pierderă „creierelor”, aceasta a crescut de la 4% în 1990 la 15% în 1993, afectând în special tinerii între 30 și 40 de ani (date din Raportul Simionescu). Este de asemenea relevantă poziția celor două țări menționate în ceea ce privește numărul publicațiilor științifice la 30000 locuitori (evidențiat de Institutul de Informare Științifică, din SUA, pentru perioada 1988-1992), respectiv 9,8 și 6,6, în timp ce România are acest indicator scientometric egal cu 1,5 (pentru alte comparații, Austria 24,8 și Grecia 9).

Strategia cercetării aplicate și dezvoltării tehnologice a fost încredințată de curând unui Colegiu Consultativ al MCT, care nu mai conține decât un procent foarte mic de personalități științifice recunoscute internațional, în schimb impune un „centralism democratic” tot mai sever instituțiilor subordonate trecând peste hotărârile Consiliilor Științifice ale acestor institute în alegerea specialiștilor, care formulează strategia domeniilor științifice și evaluarea progresului din aceste domenii. Evaluările neselective, confuze, alimentate și de o legătură postrevoluționară, prin care funcțile de ingineri proiectanți și tehnologi se redefineau prin funcții de cercetare în instituție care în denumire aveau și termenul „cercetare” arată că în România există cca. 80 000 cercetători în acest sens larg. Evaluările selective, bazate pe rezultate științifice recunoscute național și internațional, arată că numărul de cercetători științifici din România este de cca. 10 ori mai mic, restul ocupându-se de dezvoltări tehnologice de o mai bună sau mai slabă calitate. Mai grav este faptul că media de vîrstă a acestora se situează peste 40 de ani.

Dotările materiale în majoritatea instituțiilor se plasează la nivelul anilor 1970-1975. Fondul modest pentru investiții a permis numai mici dotări auxiliare (în special, calculatoare) și obținerea a câteva reviste de specialitate (cu totul insuficiente pentru a informa reală și pentru a evidenția starea gravă în care se află cercetarea științifică din România). Un alt fapt grav este generat de lipsa de eficacitate a Ministerului Finanțelor, responsabil pentru colectarea fondului special (1%) în proporție de cca. 50%. Acest fapt face ca finanțarea efectivă a cercetării din România să atingă cote complet insuficiente pentru un Stat care aspiră la poziții mai înalte în Europa actuală, prin forța talentelor sale intelectuale și pentru cercetătorii care însearcă să-și planifice lucrările în funcție de promisiuni care se dovedesc fără a copera reală.

Pe de altă parte, situația dificilă din învățământul superior duce și ea la un blocaj al programelor și al selecției serioase a personalului didactic, care nu se mai corelează cu cererile de absolvenți și cu un nivel final al pregătirii acestora. Există situații paradoxale în unele facultăți, în care suma coeficientilor de impact a lucrărilor publicate de căteva zeci de cadre didactice abia egalează același indicator scientometric al unui cercetător român foarte bun dintr-un

institut de cercetări. Aceste stări de lucru diminuează credibilitatea unor cercetări științifice universitare din țara noastră, la o evaluare în standarde cercetării științifice internaționale. Care este nivelul la care pot ajunge, în astfel de situații, tinerii talentați, cu o reală vocație pentru cercetare și care fac o lucrare de doctorat într-o instituție de învățământ superior? Cum se pot forma ei pentru o reală carieră de descoperitor în știință? Amânarea unor răspunsuri la aceste întrebări și unor selecții corespunzătoare ne costă calitatea în afirmarea noastră într-o Europă care progresează printre o mare competiție.

ACTIONIUNI PENTRU MĂRIREA PERFORMANȚELOR CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE DIN ROMÂNIA ÎN CONCEPȚIA PNȚCD (PROVIZORIU)

Cercetarea științifică poate deveni performantă dacă și numai dacă se înțelege că aceasta:

- se definește prin criterii de valoare înțelectuală acceptate internațional (pentru științele naturii, științele tehnice, științele vieții și științele socio-umane), aduse la rang de definire a domeniului și de lege a acestuia; prin aceasta, se separă cercetarea științifică de dezvoltarea tehnologică, se orienteză corect cele două tipuri de activități și se optimizează numărul celor care au „chemare” pentru acestea;

- se acceptă ca un domeniu de investiție strategică și se acordă un buget pentru știință cel puțin la nivelul mediului internațional, adică (2-2,5)% din Produs Intern Brut;

- se finanțează riguroș și la nivel competitiv, care să asigure atât un nivel de trai al cercetătorilor științifici de valoare deasupra regimului de supraviețuire impus nu numai în ultimii zece ani ai dictaturii comuniste, dar și în ultimii 5 ani, precum și investiții pentru apăratura de cercetare și revistelor științifice egale ca valoare cu fondul de salarii;

- se asigură subsiidiaritatea și o autonomie largă de manifestare, decizie și organizare pentru instituții de cercetări (asemănătoare autonomei universitări) și se decuplează acțiunea de obținere a fondurilor, colectare a informațiilor și valorificare practică a rezultatelor (care este un rol important al Statului, prin MCT) de acțiunea de strategie științifică, repartizarea pe bază de granturi competitive a fondurilor pentru diferite proiecte și evaluare științifică a rezultatelor (care trebuie să revină unor Fundații pentru știință și rețele de institute de cercetare de un anumit profil, asemănătoare Fundațiilor Max Planck și Fraunhofer din Germania, CNRS din Franța, FOM din Olanda etc.);

- se asigură o parte de (15-20)% din bugetul alocat pentru știință pentru cercetările fundamentale (procent alocate în țările europene);

- se bazează pe realizările sale de excelență în cooperări internaționale, care vizează probleme majore zonale și mondiale și se incurajează real (financiar) proiecte acceptate în cadrul Programelor Europene;

- se înțelege că un sistem trebuie să progreseze în jurul unor personalități științifice și colective de excelență, care trebuie să fie recunoscute și de conducerele politice ale țării și să se bucură de o mare încredere, sprijin și protecție anti-birocratică;

- se împrospătează continuu cu tineri de talent și cu o reală vocație pentru munca științifică, cărora să li se asigure condiții de trai stimulatoare pentru o reinnoire în țară după diferite specializări.

Prof. Dr. Valentin I. VLAD,
Membru Coresp. al Academiei

MECIUL Curtea Constituțională-Putere

In perioada Constituentă, adică a Legislaturii dintre 1990-92, parlamentarii PNȚCD au pledat pentru ca noul organism juridic, Curtea Constituțională, să aibă dreptul de a să pronunțe asupra constituității legilor doar în fază de proiect și nu după votarea lor de către cele două Camere. Frontul Salvației Naționale susținea dreptul Curții Constituționale de a-și spune cuvântul asupra neconstituității legilor după votarea lor, la sesizarea unui număr de parlamentari și a președintelui. Si teza Frontului a fost votată. In aceste condiții, Curtea Constituțională a returnat pe motiv de neconstituitățile Parlamentului un articol din Legea 41 pentru Organizarea și funcționarea Societății Române de Radiodifuziuni și Societății de Televiziune, votată de ambele Camere, recomandând anularea paragrafului care prevedea controlul comisiilor permanente de cultură asupra unei funcționări Radiodifuziunii și Televiziunii. Returnat și supus la vot, ceea ce se întâmplă azi la Televiziunea Națională, adică nerăspărțarea imparțialității și echidistanței, a rodus trunchierii legii de către Curtea Constituțională. Acum Curtea și-a luat avânt și dă decizii care nu convin Guvernului. Ultima și Decizia nr. 1 din 17 ianuarie care proclamă obligativitatea hotărârilor sale în cadrul controlului de constituitățate. Într-adevăr Guvernul a emis o serie de Ordonanțe, între care și cea privind taxele pentru tracerea frontierelor, iar Curtea le declară neconstituită. Dar recunoaște greseliile. De aici mesajul d-lui Văcăru către președintele celor două Camere ale Parlamentului de a supune procedurii de vot Decizia nr. 1 a obligatorie a Constituției fată de toate autoritățile publice. Nu era mai bine ca aceste Ordonanțe să fi fost supuse în prealabil controlului de constituitățile, aşa cum cerea PNȚCD. Morală? Când Deciziile Curții Constituționale care își arogă o nouă atribuție - interpretarea Puterii, aceasta nu-și depășește atribuțiile, când nu, se face apel la Parlament. Totul e „curat constituțional” ca în Caragiale!

Legea învățământului**Evoluție. Conținut. Aprecieri (II)**

În articolul anterior am prezentat structura și activitatea Comisiei pentru învățământ, știință, tineret și sport a Camerei Deputaților și evoluția proiectului până la finalizarea ca lege, adoptată de Cameră; iar în final, stadiul în care se găsește în prezent la Senat (mai precis, în comisia de specialitate a acestuia).

Acum, vom însăși continutul Legii în forma votată de Camera Deputaților, cu aspectele sale pozitive - prevederile esențiale care corespund doctrinii PNJCD - ca urmare a strădaniei reprezentanților partidului nostru, adesea ai opoziției și ansamblul ei, și uneori a consensului general.

Pornind de la principiul general că în România învățământul constituie prioritate națională (art. 2), Legea a urmărit să formuleze reglementări clare pentru toate aspectele abordate, cu scopul de a nu lăsa posibilitatea unor reglementări subiective din partea eșaloanelor de decizie din executiv.

De aceea s-a ajuns la o lege "stufoasă", destul de voluminoasă, însumând 182 de articole. Ea asigură cadrul pentru un sistem de învățământ deschis, dând posibilitatea trecerii de la un profil la altul în învățământul liceal și profesional, iar, pentru absolvenții învățământului superior de cără durată, posibilitatea continuării studiilor în cel de lungă durată.

Invățământul românesc va devine suficient de diferențiat pentru a asigura un nivel ridicat de cultură generală și o bună pregătire pentru diversele domenii social-economice. Astfel, învățământul liceal cuprinde profilări ca: teoretic-real și umanist-informatic, pedagogic, teologic, sanitar, tehnic, economic, administrativ, agricol, silvic, militar, artistic, sportiv (art. 24).

S-a legiferat organizarea de către Ministerul Învățământului și învățământului special - pentru prescolarii și elevii cu cerințe educative speciale (deficiențe mintale, fizice, senzoriale, socioafective și.a.) - art. 41.

S-a menținut gratuitatea învățământului de stat (art. 7) și gratuitatea manualelor școlare (art. 168).

Pentru a asigura nivelul minim de cultură generală s-a stabilit învățământul general obligatoriu de 8 clase până la vîrstă de 16 ani.

(art.6).

Pentru prima dată la noi s-a înscris în Lege că învățământul de stat va fi finanțat de la bugetul de stat, "în limitele a cel puțin 4% din produsul intern brut" (art. 165). Chiar dacă procentul acesta este departe de a ne satisface, considerăm un fapt pozitiv că s-a prevăzut ca obligație legală (fortându-se alocarea măcar a unui quantum cătă că viabil pentru nevoile învățământului).

Legea înscrise, prin art. 10, obligația statului român de a sprijini învățământul în limba română în țările în care trăiesc români sau în care există comunități românești. Vizează nu numai pe frații noștri din Basarabia, ci și pe cei din alte țări vecine sau mai îndepărtate.

Un pas spre modernizarea învățământului nostru îl constituie dezvoltarea unităților conexe ale învățământului preuniversitar: centre logo-pedagogice interșcolare, cabine de asistență psihopedagogică și de orientare scolară și profesională în toate județele țării (art. 47-49).

De asemenea, se revigorează activitatea caselor corpului didactic și se atribuie Ministerului Învățământului obligația de a coordona bibliotecile din învățământ - art. 135-137.

Tot pe linia dezvoltării învățământului, se înscrise instituirea manualelor alternative, selectate prin concurs, profesorii având dreptul de a recomanda elevilor un anumit manual (art. 126).

În învățământul superior de lungă durată se instituie departamente pentru pregătirea personalului didactic - cuprindând discipline de pregătire teoretică și practică în domeniile pedagogiei, psihologiei, logicii, sociologiei și metodicii de specialitate - a căror absolvire este obligatorie pentru studenții și absolvenții care optează pentru profesiunea didactică (art. 68).

Ridicarea calificării profesionale a personalului didactic din învățământul preuniversitar se va realiza, în principal, prin cursuri periodice de perfecționare sau prin pregătirea în vederea susținerii diferitelor grade didactice.

Un pas remarcabil în selectarea personalului didactic îl constituie prevederile art. 152: "În învățământul de stat și particular posturile didactice se ocupă prin concurs".

Este o măsură care va înălța, pe cât posibil,

subiectivismul și mai ales ingerințele politice sau de altă natură în ocuparea posturilor didactice.

O altă inovație binevenită în actuala Lege o constituie investirea cu calitatea de persoană juridică a tuturor unităților de învățământ, cu excepția celor care au numai clasele I-IV (art. 7). Această măsură favorizează descentralizarea administrativă, autonomia locală, posibilitatea de sponsorizare pentru o mai bună gospodărire a acestor unități.

Prin art. 101 și următoarele se legiferează învățământul particular considerat parte din sistemul național de învățământ și educație - o alternativă și o completare la învățământul de stat.

Noua Lege a învățământului înscrise, ca o obligație legală, educația permanentă, care va fi asigurată de Ministerul Învățământului în colaborare cu Ministerul Culturii, cu mijloacele de informare în masă, cu universitățile populare, cu fundații culturale și.a. (art. 131). Se va facilita accesul la știință și cultură al tuturor cetățenilor, indiferent de vîrstă, în vederea adaptării lor la mutațiile majore care survin în viața socială.

Prevederile vizând învățământul pentru persoanele aparținând minorităților naționale respectă în aspectele esențiale normele și uzantele europene. De exemplu, dreptul de a studia și a se instrui în limba maternă la toate nivelurile și formele de învățământ (art. 116), dreptul de a organiza grupe, clase, secții sau unități școlare distincte cu predarea în limbile minorităților naționale (art. 117).

De asemenea, dreptul de a introduce, ca disciplină de studii în învățământul gimnazial și liceal, a istoriei și tradițiilor minorității naționale, cu predare în limba maternă. Un alt drept îl constituie posibilitatea ca la concursurile de admitere în învățământul de toate gradele să susțină probe în limba maternă (art. 122).

Despre alte elemente pozitive conținute de lege, dar și despre unele lacune care pot fi, eventual, corectate la Senat vom vorbi într-un număr viitor.

(va urma)

Costel PĂUNESCU

Cât de subfinanțat va fi învățământul românesc în 1995?

Vîitorul unei națiuni și al fiecărei persoane depinde de calitatea educației și a învățământului, însă este clar pentru toată lumea că învățământul românesc a ajuns la un prag critic. Criza generalizată din România, în toate domeniile vieții sociale, politice, economice, culturale, nu putea să nu atingă și sistemul educațional, blocat de o serie de factori între care factorul subfinanțare, cel mai evident și spectaculos nu este și singurul.

Am dor să dezvoltăm ideea obligativității din partea unei colectivități responsabile nu numai de a nu neglija ci, dimpotrivă, de a

sustine prioritar învățământul, ca singurul mod de a crea resursa umană competență și calificată pentru redresarea întregii societăți. Când se vorbește despre principii, toată lumea este de acord ("învățământ - prioritate națională!"), dar când se ajunge la cifre, lucrurile se schimbă, punându-se întrebări de tipul: „Indicații-ne surse de finanțare”, „de unde să luăm banii, de la sănătate, de la armată, de la cultură?”. Înțelegem, desigur, că în prezent suntem o țară săracă, dar tocmai de aceea trebuie să ne drămuim bine eforturile și să ne cheltuim resursele, dacă nu optim,

cel puțin rezonabil. Dacă se dorește ieșirea din criză, pășirea pe calea reformelor, trebuie să ne stabilim telul și apoi să vedem care sunt mijloacele și ciblele pentru a-l atinge. Iar investiția în inteligență, în învățământ, s-a demonstrat că este unul dintre cele mai rentabile domenii care asigură dezvoltarea pe termen mediu și lung, după cum neglijarea acestui domeniu conduce, cu siguranță, la prăbușirea pe toate planurile!

Dar să vedem cum ar trebui să stăm și cum să reamplificăm finanțarea învățământului, conform indicatorilor globali recomandați de Organizația pentru cooperare economică și dezvoltare (O.E.C.D.) prin lucrarea publicată în 1993 de Centrul pentru Cercetare în învățământ, intitulată "Education at a Glance, O.E.C.D. Indicators" (Cu privire la educație - indicatori O.E.C.D.). Dintre acești indicatori, vom apela doar la proporția din Produsul Intern Brut/locuitor, ca medie O.E.C.D., destinată instruirii și educației în decurs de un an a unui preșcolar, elev sau student.

Considerând proghoza de 70000

Forma de învățământ	Proportia din P.I.B./loc. (medie OECD)	Populația școlară (miili)	Total (mld.lei)
Inv. preșcolar	19,4%	742	444
Inv. primar	29,3%	1211	1094
Inv. secundar	40,7%	2605	3270
Inv. superior	71,7%	215	475
Total general			5283

Desigur, valorile sunt orientate întrucât se bazează pe indicatori medii, populația școlară în 1995 nu este riguros aceeași cu cea luată în calcul (pentru anul școlar 1991/92, din "Cartea Albă", Institutul de Științe ale Educației, București, 1993), iar tabelul nu cuprinde finanțarea cercetării universitare, a învățământului postliceal, a celui special etc. Totuși finanțarea învățământului ar trebui să fie cam de acest ordin de mărime (7,5% din P.I.B.), dacă întradevar se dorește relansarea acestui segment cu implicații directe asupra viitorului țării. De mentionat că în proiectul de Lege a învățământului, Comisia de învățământ a Camerei Deputaților a propus 8%, iar plenul Camerei a adoptat 4% din P.I.B. ca nivel minim de finanțare prin Bugetul de Stat.

Dar să vedem, în final, cam ce ne pregătește Guvernul României prin proiectul Bugetului de Stat pe 1995, citim în Anexa 1/pag. 3: 2053,2 miliarde lei, adică 2,93% din P.I.B., de 2,5 ori mai puțin decât valoarea calculată mai sus. Fără comentarii!

Prof. dr. ing. Virgil PETRESCU

O instituție responsabilă cu optimismul: STATISTICĂ

Ca și în trecutul ceaușist, Comisia Națională de Statistică e responsabilă cu optimismul. O însușire de date, de procente, de comparații cu lunile, cu anul trecut, pentru a concluziona că „s-a depășit vîrful de criză structurală”, că macrostabilizarea și la îndemnarea executivului, că „producția se redresază” deși, se menține o oarecare stare de sensibilitate a agregatului economic“ deși, să fim deci optimiști: inflația e de numai 61,7%, puterea de cumpărare a (?!). Să fim deci optimiști: inflația e de numai 61,7%, puterea de cumpărare a crescut față de decembrie anul trecut cu 21%. Dacă toate merg atât de bine, crescute de ce mai plâng români că le merge prost? Păi, dacă se iau după Coposu!

C.D.

PNCD - prin morală și adevăr spre alianțe politice!

lumele evenimente din cadrul dezvăluiesc că de importanță numai cunoașterea principiilor, adică, dar și alegerarea acțiunilor și proprielor de afirmare consecventă ale în viața societății românești, în linie cu alte formațiuni politice, în celălalt Puterea.

erat bătălia problemelor sociale, în primul rând de la primordialitatea istorică. Politica, oricât de bine ar fi, însă, cu bune intenții, nu poate fi ceva altceva decât un târg al intereselor, comunităților dintre partide numai și trecerile cu orice preț a puterii. trebuie concepută și realizată solidabordonarea ei dreptății sociale, le pa. Crezul fundamental al PNCD are devenit social suprem – binele care se supune în total moraliei prae. Prin urmare, obiectivul primordial al PNCD nu este cu puterii, prin orice mijloace, ci în cel mai căruia își supune binele uva. Cine este de bună credință va care, consecvența în această direcție, n, cului.

ja proleme românească venind spre a să lume trebue să ne îndepărtem și lucrarea noastră. Nedrepărtător, rădelegile, structurile comunității au fost încă cu totul îndepăr-

tate din societate. Tara se află în dezastru economic, social și moral, urmără a vechilor „rânduieri comuniste”, dar și prezintelor „rânduieri ale Puterii – PDSR”. Pe suferințele fizice ale populației, mizeriei fizice și spirituale, proliferează oligarhia, grupul de imbogațăți prin jaf, ilegalitate, prin exploatare. Ce se mai realizează întrebă noi? Premisele economice, sociale ale unor revolte sociale, nu-i însă domnilor-tovarăși ai ideologiei marxiste?

Si în această mare de suferințe sociale, de strigăte pentru dreptate, deviza PNCD este: Adevăr și Dreptate! Si în această uriașă încădere, bătălie, fiindcă bătălie este întru dreptate socială, cu ce forțe politice, cu ce partide poate și trebuie să colaboreze, să stabilească alianță PNCD?

Vrem o lume a democrației autentice, a libertății, egalității, solidarității și dreptății sociale, a binelui comun. Suntem împotriva unei societăți strucurate pe cele două poluri sociale: al oligarhiei și al multimilor de oameni săraci. Aceste două poluri sociale care se „făuresc” în România sunt opera Puterii – PDSR, reprezentantul „oamenilor muncii”. Această Putere, creatoră de oligarchie și multimi de oameni săraci – am repetat! – ne

bănuiește pe noi, PNCD, de intenția restaurării lumii „burghezo-mosieresti” de dinainte de cel de-al doilea război mondial. Noi nu suntem, să fie sătut, o dată pentru totdeauna, noi nu suntem pentru restaurarea societății dintre cele două războaie mondiale, noi suntem pentru o democrație autentică, este adevărat bazată pe proprietatea privată, pe economia de piață, dar și a dreptății sociale.

După toate cele spuse credem că sunt suficienți de clare opțiunile PNCD în ceea ce privește democratizarea României și platforma alianțelor politice. Pentru a fi pe deplin înțeleși referitor la „politica alianțelor” ne permitem să mai întărim asupra acestei teme. Realizarea alianțelor nu poate avea loc prin abandonarea principiilor, valorilor fundamentale, a satisfacerii cerințelor generale ale societății. Ar însemna o încălcare a moralei, o sfidare a adevărului suprem social – binele comun. Alianțele se încheie cu forțe politice care împărtășesc aceleși ideuri sociale, democratice fundamentale. Să enumerați căteva din aceste obiective primordiale de strigantă actualitate: lichidarea nedreptăților, fărădelegilor și structurilor comuniste, a nedreptăților nou apărute din „neglijență” Puterii –

PDSR”; crearea economiei de piață prin descentralizarea, privatizarea proprietății de stat comuniste; relansarea dezvoltării economiei naționale în vederea creșterii producției materiale, a creșterii numărului locurilor de muncă, a reducerii șomajului, a ridicării nivelului de trai al populației; restrucțuirea modernă a administrației, justiției, învățământului, culturii, sănătății, instaurarea democrației autentice, prin respectarea drepturilor și libertăților omului, a pluralismului politic și social.

PNCD nu este tributarul unor resentimente sau răzbunări pentru suferințele indurate în trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat, este în mod sincer, potrivit moralei creștine, pentru reconciliere națională, pentru armonie socială. Ușa este deschisă, deci, spre alianțe, înțelegeri politice pentru salvarea țării, dar numai cu acele forțe politice care sunt angajate asemenea nouă pe drumul democrației autentice, al adevărului și dreptății și nu unor compromisuri privind căsătigarea puterii sau păstrarea acesteia prin încălcarea moralei, a adevărului, prin abandonarea mulțimilor de oameni săraci ai țării.

Grigore LĂPUȘANU-TRANSILVAN

Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat – Itinerar istoric –

Partidul Național Țărănesc Creștin Democrat este un partid de sondajelor cel mai important partid de la România. Este un partid istoric ale căruia s-a coborât până la revoluția din 1848. S-a format ca partid politic în 1869 în perioada societății Austro-Ungare sub denumirea de Partid național român, când, pentru a-și apăra dreptul la națională a popoarelor componente ale neîmpăriției: cehii, slovacii, slovenii, croații, rutenii, onșii români și-au creat structuri politice și se văcă să le protejeze împotriva assimilației și a civilității promovarea unor aspirații democratice. binedicțarea principiilor wilsoniene – ale națională a popoarelor, P.N.R. a contribuit la Unirea Transilvaniei cu România în 1918.

În 1926 Partidul Național Român condus de

rebelii fuzionează cu Partidul Țărănesc creat de închilache, care se situa pe o platformă

reală: realizarea statului de drept, consolidarea mijlocii, ridicarea nivelului de trai al

categorilor sociale cele mai dezavantajate și în special a țărănimii, care constituia la acea dată peste 70% din populația țării. Alegerile din 1928 s-au soldat cu victoria categorică a listelor Partidului Național Țărănesc: 77,76% din totalul voturilor, adică cel mai mare succes electoral realizat în România prin alegeri libere. A guvernat cu intermitență între 1928-1933 pe fondul unei crize economice la scară mondială. Principalele măsuri au fost: ridicarea cenzurii și a stării de asediu din unele zone, asezarea țării „pe temelii constituționale legale”, descentralizarea administrativă, „egalitatea de tratament a capitalurilor străine cu cele românești”, respectarea egalității în drepturi pentru toți cetățenii indiferent de origine etnică și confesiune. În răstimpul 1938-1940 când regale Carol al II-lea instituie un regim personal, îmbrăcând miniștrii și consilierii în uniformă albastră a Frontului Renașterii Naționale, P.N.T. semnalază pericolul fascizării, protestează și refuză orice colaborare cu noile autorități. A urmat perioada

1940-1944 dominată de penetrația hitlerismului. Atunci pentru a reduce la tacere opozitia P.N.T.-ului, secretarul general al partidului, profesorul Virgil Madgearu a fost asasinate. Dar președintele partidului Iuliu Maniu nu-și incetează protestele împotriva ocupației germane și mai ales împotriva depășirii Nistrului, adică a frontierei de stat a României. În același timp Maniu protestează împotriva deportării evreilor și facilitează emigrarea și salvarea unor evrei expuși represiunii în Ungaria. Exponent al orientării spre puterile aliate anglo-americane, P.N.T. trimite emisari în străinătate și contribuie în mod decisiv, în august 1944, la desprinderă României din Axă, la alinierea trupelor românești cu Aliații și, prin aceasta, la scurtarea celui de al doilea război mondial.

În anii 1944-1947, în condițiile create de tratatul de la Yalta și de ocupația sovietică, P.N.T. devine principalul catalizator al rezistenței împotriva comunismului. La alegerile din noiembrie 1946 a obținut peste 80% din voturile populației, dar rezultatele au fost falsificate și invertase în favoarea puterii. În 1947 comuniștii înscrenează un proces conducerii, partidul este interzis și plătește atitudinea sa cu peste 250.000 membri arestați, mii de morți în închisorile printre care și președintele și vicepreședintele partidului.

După revoluție partidul își reia act vitata polarizând în jurul său toate forțele consente de perpetuarea structurilor comuniste sub etichete democratice, de circumstanță. Din cele patru idei forță care l-au călăuzit în trecut: patriotism luminat (cu accent pe excluderea xenofobiei), democrație adevărată, dreptate socială și morală creștină partidul pună astăzi un accent deosebit pe morală creștină, aliniindu-se partidelor de orientare creștină democrată din lume și adăugând la denumirea sa istorică (Partidul Național Țărănesc) și precizarea apartenenței la creștinădemocrație. Accentul pe această orientare e determinat, mai ales, de degradarea vieții spirituale și a relațiilor interumană imprimată de cei 45 de ani de dictatură comunistică.

P.N.T.C.D. este principalul artizan al unirii forțelor de opozitie în Convenția Democrată, luptând pentru înălțarea sechelor comunismului, realizarea statului de drept, a economiei de piață și pentru orientarea politică externe spre S.U.A. și structurile Uniunii Europene. Partidul este reprezentat în Parlament de 42 deputați și 21 senatori. Președintele partidului este Cornelius Coposu, jurist, care a petrecut peste 17 ani în închisorile comuniste.

„Dreptatea”

Cooperativă și creditul agricol

Valorificarea producției

Privatizarea accelerată după cum era de așteptat să împotrivești din nou. În sectoarele economice de producție agricolă metoda MERO este oculată și avută funciară și imobilării ca și patrimoniu naționalizat sunt urzite prin diverse mijloace în loc să se promoveze crearea de unități economice cooperativă pe bază de asociere liberă și solidaritatea socio-economică. Modificările propuse nu schimbă cu nimic structura actuală, deosebit în actuala concepție se tinde la menținerea căt mai mult a controlului de stat, atât direct, cât și indirect asupra producției.

Pea piață liberă, concurențială ce are ca obiect de schimb o producție agricolă realizată cu costuri ridicate a prestațiilor de servicii și cu o producție agricolă încă mult sub nivelul mediului de rentabilitate, s-au interpus între producători și consumatori o serie de intermediari care conduce la majorările de prețuri prin adaoasuri de căstiguri pe fiecare treaptă intermediară până la consumator.

Societățile cu capital de stat, prin sistemul lor de organizare actual pe vechile structuri și mod de găndire a conducerilor, la care se adaugă inevitabil blocajele financiare, aceasta din lipă unu sistem de credit agricol specific producției agricole, nu pot realiza o valorificare corespunzătoare a producției agricole individuale spre a absorbi la prețuri rentabile și cu plata imediată la predatea producției sezoniere a producătorilor ce necesită conservarea sau industrializarea.

Surprins de apariția speculei și a creșterilor de prețuri, guvernul a apelat la o metodă mai veche, aplicată de regimurile comuniste: îngheterarea prețurilor, pe scară producător-consumator, dar fară eliminarea intermediarilor. Un asemenea sistem nu diferește mult de o economie dirijată, centralizată. În actuala perioadă de tranziție, o piață speculativă liberă, prin acordarea de prime pentru o serie de produse, cu fixarea de prețuri (prin negocieri) începând cu baza, vor fi favorizate întreprinderile de stat și cu capital de stat din sectorul producției și industrializării agro-alimentare și întreprinderile noi create „SRL”, care fac desfaceri de produse prin magazine proprii, direct la consumator, dar blocajele finanțării nu vor putea fi înălțătate în totalitate. Întreprinderile astfel avantajate, profitând indirect de subvenționarea creditului agricol, vor impune la achiziții prețuri de monopol, ce se întâmplă - în mod firesc - într-o economie de piață liberă concurențială fară

existența unui organism economic moderator în stare să stăvilească specula.

In loc să se transforme vechile structuri se caută măsuri care să mențină sub diferite forme fostele unități sau se uzurpează unitățile economice ce au menirea și scopul valorificării producției agricole și meșteșugărești - cooperativelor din mediul rural. În perioada economiei de piață liberă din țara noastră prin mișcarea cooperativă de valorificare a producătorilor agricoli, fie direct, fie prin operațiuni de mandatul ale statului, care a practicat o politică economică de susținere a agriculturii țărănești, nu prin subvenționări ale producției, s-au eliminat treptele intermediare dintre producător și consumator.

Presa liberă semnalizează deșul de des uzurpări și falimentări de cooperative în favoarea unor interese individuale speculative ale unor foști sau pseudocooperatori, iar asociații rămân pasivi, deși în cadrul legal existent sunt mijloace de stăviliere a acestor fenomene.

După patru ani de perioadă de tranziție, mișcarea cooperativă a rămas la concepția marxistă, privată tot ca un instrument al politicii de stat totalitar colectivist, fără nici un fel de autonomie, care e unul din principiile de bază ale cooperării. Nicăstăzi atât din necunoașterea scopului și a menirii mișcării cooperativiste căt și pentru păstrarea unor privilegi, pe întreaga ierarhie a administrației, cooperativa nu este privată și nici luată în considerație ca factor economic modelator și reformator al sistemului economic în transformare.

Născută în Anglia, ca formă de întreprindere economică asociaționistă în cadrul căreia membrii asociației aveau drepturi egale (un om un vot) cu scopul de a stăvili și înălțarea specula cu produse alimentare de pe piață liberă, concurențială, prin înălțarea intermediarului din comerț, mișcarea cooperativă a apărut și s-a dezvoltat tot într-o perioadă economică de tranziție, acum peste 150 ani fiind și astăzi valabilă - ca factor modelator și modelator economic.

Un principiu de bază al cooperării este independența - neutralitatea politică a întreprinderii economice cooperativă - indiferent de găndirea politică, religia sau etnia asociației.

Conducere organizată colectivistă ce poartă prin uzurpare numele de cooperăție, rămasă tot la vechea concepție, a înființat Bankcoop ca unitate centrală de credit așa-zis cooperativă. Aceasta, tot din rațiuni, scopuri politice, nu promovează o strategie de creare de unități de credit cooperativ căt mai aproape de locul de producție. Se rezumă la acordarea de credite mai mult de consum, cooperative de credit nou create fiind în majoritatea lor în mediul urban. Pentru noii producători agricoli, în stadiul actual, ea nu prezintă interes deoarece se practică o politică finanțieră speculativă de capital, devinând de la

principiile și scopul unităților de credit cooperativist.

Bankcoop-ul urmărid - după cum pretinde - nu poate fi de creditare și de garant față de unitățile cooperativiste existente în mediul rural, care să realizeze operațiuni de valorificare a producției agricole asa cum s-a realizat în trecutul economiei de piață liberă. Pe de altă parte, întreprinderile de stat ca „Romceresal”, ca și altă parte, economice de valorificare și nu pot elimina treptele intermediare dintre producător și consumator. Asocierile liberă a unităților cooperative, în vederea valorificării și a creditării) așa cum a ființat înainte de nationalizarea consideră că ar putea duce la realizarea cu mai multă eficiență a stabilității pieței de desfacere. Bucurându-se de subvenționarea creditului agricol ar putea fi evitate blocajele financiare existente pe circuitul economic.

producător agricol-consumator.

Rămâne de văzut dacă guvernările vor reuși să înfrângă frica de închegarea unei mișcări cooperativiste adevărate în economia agrară. Mișcarea ce intărzie să apară încă, dar care ar crea o clasă de producători independenti economic și deci greu sau chiar imposibil de manevrat. Până acum au dovedit că nu și pot înfrângă această teamă ce ține de reflexe acumulate în multe decenii de administrație colectivistă.

Dr. Ioan MANOF

Din programul PNCTCD privind creșterea și apărarea sănătății animalelor

măsuri ar crește cantitatea de lapte predată centrelor comunale, iar marile orage din sudul țării ar putea fi aprovisionate din abundență cu lapte proaspăt și cu produse lactate. Că aceasta este calea cea mai bună de urmat o dovedește situația actuală din județul Cluj, unde cele peste 450 centre de colectare de la producători individuali din județ asigură întrег necesarul de lapte proaspăt și de produse lactate ale orășenilor după ce s-a asigurat și consumul sătenilor.

In vederea specializării crescătorilor pentru anumite specii sau rase de animale care să conducă la creșterea eficienței economice, programul PNCTCD prevede extinderea asociațiilor actuale de crescători și asigurarea lor cu specialiști de înaltă clasa în reproducție, selecție, tehnologie de creștere și marketing, folosind experiența sindicatelor de creștere existente la noi înainte de război. Cu ocazia târgurilor și expozițiilor periodice pe specii și rase de animale organizeate la nivel județean sau regional (care în ultimi 5 ani au fost prea puține) se vor premia crescătorii cu cele mai valoroase exemplare și cu producție cea mai mare de lapte, carne, ouă, lână sau miere realizată în gospodărie și valorificată pe piață.

Asociațiile de crescători de animale vor organiza cu ajutorul specialiștilor proprii, precum și cu cei din învățământ, cercetare și laboratoare centrale sau județene, cursuri de calificare gratuite cu crescătorii indiferent că sunt sau nu membri ai asociației în problemele de animalelor. În această acțiune vor fi angrenate deopotrivă camerele agricole comunale și circumscripțiile veterinar, ingerinilor zootehnici experti și medicii primari veterinar specialiști în probleme de zootehnie, reproducere și insănătățiri artificiale.

In vederea dezvoltării sectorului

zootehnic privat, băncile agricole ar trebui să acorde credite cu dobânzi reduse, subvenționate 75% de stat, crescătorilor care dovedesc eficiență în creșterea animalelor proprii și/sau cunoștințe temeinice în domeniul agricol, al planșelor de nutrție, în domeniul zootehnic al creșterii, reproducției și selecției animalelor, precum și în domeniul apărării sănătății și al respectării legii și normelor sanității.

Pentru asigurarea unei baze furajere solide, necesare atât creșterii efectivelor de rumegătoare, căt și asigurării asolamentelor necesare celorlalte culturi, suprafata actuală de plante de nutrție cultivate, perene sau anuale, se impune să crească ajungând la o pondere de 24-25% din suprafața arabilă a țării. Aceste suprafete vor fi amplasate de preferință în zone cu regim de precipitații mai bogate, în lunciile apelor sau cu instalații de irigație funcționale, și trebuie să fie acesea plante au cerințe de apă mai mari decât cerealele, dar produc și o cantitate de proteine digestibile mai mare la hectar.

In vederea asigurării suprafetelor necesare de pășune, se vor inventaria suprafetele de îslazuri din perioada anterioară colectivizării agricurilor, redându-le-se vechea destinație.

In vederea realizării unor ferme model, precum și a unor cercetări fundamentale și aplicative care să conducă la creșterea eficienței producției zootehnice și a apărării sănătății animalelor, actuala rețea de instituții și stații sau centre zonale de cercetări cu profil zootehnic și veterinar se va consolida fiind subvenționată de stat ca unități bugetare. Specialiștii lor cu înaltă calificare vor fi angrenați periodic în acțiuni de răspândire a cunoștințelor atât către specialiștii din teritoriu că și direct, către crescători. Prin mișcarea pierderilor la animale și prin creșterea eficienței producției zootehnice concre-

tizată prin ieftinirea produselor alimentare de origine animală, că și prin creșterea volumului producției zootehnice livrată la export, se va justifica pe deplin investiția efectuată de către Stat prin finanțarea de la buget atât a Agenției Naționale Sanitar-Veterinare și a Centrului Național de Reproducție și Selectie a Animalelor până la circumscriptii și la punctele de însămătări artificiale, că și a rețelei de unități de cercetare din acest domeniu.

Se poate constata că în toate aspectele acestui program PNCTCD acordă o mare importanță specialistului în creșterea, apărarea sănătății animalelor și în asigurarea igienei produselor alimentare de origine animală. Fără specialiști de înaltă clasă, devotați profesiei pe care o exercită nu se va ajunge la obiectivele enunțate. Salariile vor fi atât în funcție de vechime și de efectivele animale aferente, că și de gradul profesional obținut (cel mai înalt grad fiind cel de medic primar veterinar sau cel de ingerin expert). În plus, se va primi o cotă parte din toate manoperele la care se participă direct (bonății și clasări de animale, însămătări artificiale, manopere sanităt-veterinare, îmbărcări de animale etc.). Cu căt numărul și calitatea efectivelor de animale va crește, micul fermier va deține un capital mai mare și va solicita un volum mai mare de acțiuni zootehnice și sanităt-veterinare. Paralel cu acest fenomen se va extinde și privatizarea specialiștilor care lucrează în acest domeniu. PNCTCD recomandă specialiștilor în zootehnie (medici sau ingerini) să înființeze și să conducă ferme de animale private, iar medicilor veteriniari să înființeze cabinete particulare și farmacii veterinară atât la orase că și la sate.

PNCTCD ca formațiune politică cu baza în pădurile țărănești consideră că un astfel de program este perfect adaptabil condițiilor actuale de la nobil. Crescătorul de animale se va imbogații prin munca lui, iar pe piață se va crea o abundantă de produse zootehnice ieftine, atât pentru hrana orășenului și săteanului, că și pentru export.

Dr. Dan CONSTANTINESCU

După ședința Consiliului CDR cu reprezentanții UDMR

Câteva întrebări pentru o viitoare cooperare

Sedinta din 30 ianuarie 1995 a CDR s-a ținut la cererea reprezentanților UDMR în Convenție și a corespondentelor de presă, pe care aceștia au considerat necesar să le prezinte referitor la anumite inițiative mai vechi sau mai recente pe care le-au luate, cum ar fi proiectul de Lege privind minoritățile naționale și comunitățile autohtone ca și Conferința națională pentru autoadministrare organizată în ian. 1995 la Sf. Gheorghe (Covasna).

În ultimul timp, probabil sub presiunea încheierii în viitorul apropiat a Pactului Româno-Ungar și a pactului de stabilitate în Europa (Pactul Balladur), s-a remarcat din partea liderilor maghiari o încercare de accelerare a inițiativelor și a acțiunilor revendicative având ca obiect drepturile minorităților. Această faptă a provocat, pe de o parte, o reacție naționalistă extremă cu un caracter net diversionist din partea partidelor proguvernamentale, mergând până la cererea de scoatere în afara legii a UDMR, iar pe de altă parte unele reacții de dezaprobare din partea unor partide din Convenție, care consideră ca excesive și inaceptabile aceste revendicări.

Începute într-o atmosferă nu tocmai destinsă, discuțiile au demarat cu o expunere făcută de dl Marko Bela. Acesta a arătat că revendicările maghiare se circumscrui condițiilor unui stat de drept și că ele nu sunt de natură să submineze integritatea teritorială a României, suveranitatea și unitatea statului. În privința caracterului național al acestuia, el a reiterat poziția pe care UDMR a luat-o încă din momentul elaborării actualei Constituții și anume că o astfel de formulare ar putea pune în discuție însăși recunoașterea existenței unor minorități naționale, iar pe de altă parte ea nu mai este cuprinsă în nici o constituție europeană. A recunoscut existența divergențelor între modul de abordare a problemei

minorităților de către UDMR și de către alte partide ale Convenției, dar consideră că acestea sunt firești într-o coaliție eterogenă, așa cum de altfel asemenea divergențe doctrinare există și între alte forțe politice din Convenție. În concluzie, d-sa a arătat că problema minorităților poate fi rezolvată pe baza principiilor enunțate de Marea Adunare Națională de la Alba Iulia și a altor Pacte internaționale în materie semnate de România. De asemenea, a afirmat că UDMR nu dorește să părăsească CDR.

În replică, toți reprezentanții celorlalte formațiuni politice au susținut că în proiectul Legii privind minoritățile elaborat de UDMR există o serie de formulari cu intenție ambiguă, care se pretează la interpretări diferite, precum și unele idei total inaceptabile cu cete de "autonomie comunitară" pe criterii etnice și de "autonomie regională" adică o altă formă de "Regiune autonomă maghiară". S-a cerut ca punctele de divergență să fie consensuale ca atare într-un comunicat comun, care să menționeze și faptul că membrii Convenției resping refuzul UDMR de a accepta caracterul național al statului român.

Pentru ca întâlnirea să nu se încheie în climat de divergențe ireconciliabile, la sugestia reprezentantului PNTCD, Ion Diaconescu, s-a aprobat constituirea unui grup special de lucru care să dezbată problemele delicate ivite și să faciliteze depășirea crizei politice, deoarece niște din cei prezenți, cu puțin în cadrul sedinței, nu a considerat ca o soluție dezirabilă ieșirea UDMR din Convenție.

Deși ședința CDR a reușit pentru moment să domolească unele tendințe radicale ivite pe parcursul dezbatărilor, totuși deficiența ei principală rămâne, după părere noastră, absența unor abordări în profunzimea problemei minorităților ca și perspectiva strategică de rezolvare a ei. În acest sens am putea formula câteva întrebări care își așteaptă răspunsuri pertinente și urgente:

– este importantă, necesară și

actuală rezolvarea problemei minorităților din România, rezolvare egal acceptabilă atât pentru români cât și pentru celelalte etnii?

– este necesară dar și posibilă reconcilierea istorico-maghiară după modelul celei franco-germane?

– în ce modalitate trebuie abordate problemele minorităților?

1. În spiritul naționalismului sec. al XIX-lea care și-a găsit supraime realizare în proclamația Marii Adunări Naționale din 1 dec. 1918 de la Alba Iulia?

2. În direcția naționalismului totalitar, șovin, rasist, extremist, fundamentalist, terorist a sec. al XX-lea?

3. În perspectiva patriotismului luminat de cultura, de morala creștină și de toleranța universală a sec. al XXI-lea?

– este convinsă minoritatea maghiară din România că problemele ei vor putea fi rezolvate numai aici împreună cu români și nu la Budapesta, Strasbourg, Bruxelles sau Washington?

– este conștientă minoritatea maghiară că revendicările ei legitime nu se vor rezolva decât sub o guvernare real democratică și că pentru ea este o necesitate vitală de a sprijini actuala opozitie?

– consideră maghiarii din România ca o soluție bazată pe structuri fundamentale democratice, descentralizare administrativă și subsidiaritate va fi mai profitabilă în perspectiva istorică decât acele "autonomii comunitari" bazate pe separatism etnic și lingvistic, enclavizare sau segregare?

– se pot despărții atât români cât și maghiarii de extremității din fiecare parte, extremități care și-au construit reputații și poziții politice doar pe ură și învățăjire?

– pentru detenționarea stării de incordare instabilă după martie 1990 și pentru o rezolvare rațională, echilibrată și eficientă a problemei maghiarilor UDMR trebuie scosă să îndepărteze de CDR?

Acestea sunt câteva întrebări fundamentale. În funcție de răspunsul pe care și unii și alții îl vor da acestora, și poate și altora asemenea, vom putea să dacă

IULIU MANIU - in memoriam

1953-1995

Acestea sunt cuvintele simple care au fost inscrise pe șesără tricoloră a jerbei Organizației județene, jerbă care a fost depusă la Troița din Cimitirul Sărăcilor din Sighetu Marmației în memoria celui care a fost președintele PNT, de două ori președintele al Consiliului de Ministră, făuritorul Marii Uniri din 1918, unul din artizanii României Mari.

Se știe că marele bărbat, Iuliu Maniu, a fost asasinat de către comuniști în închisoarea din orașul Sighet.

Atât organizația PNȚCD Sighetu Marmației cât și organizația județeană Maramureș comemorează în fiecare an, la data de 5 februarie, acest eveniment, în acel cimitir în care au fost înmormântați fără cruce, pe lângă Iuliu Maniu și alți reprezentanți ai elitelor românești, care trebuiau să dispară pentru ca noua putere comunistă să poată subjugă poporul român.

La acest trist eveniment au fost prezenți domnul senator Voicu Glodeanu, domnul deputat Tudor Dunca, membri din Conducerea PNȚCD Maramureș și a organizațiilor zonale și comunale.

După datina creștină preotă au oficiat un parastas după care domnii: senator Voicu Glodeanu, deputat Tudor Dunca, Ioan Simu, profesor Nicolae Iuga, în prezența a 150 de participanți ai omagiat personalitatea acelui care a fost IULIU MANIU, care nu a putut fi înghinchiat de către adversari săi în fostul imperiu austro-ungar și a fost asasinat de către conaționalii săi care au devenit cozile de topor ale comunitismului, care a fost adus pe tancurile trupelor sovietice.

Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească.

George UGLAI

drumurile noastre vor mai fi convergente sau se vor despărții. Dar mai înainte de a ne răspunde trebuie să medităm bine la un fapt. Suntem hărăziți de istorie, sau dacă vreți condamnați de destin să trăim împreună.

Nicolae IONESCU-GALBENI

Dl. Hrebenciuc la Budapesta

De când e lumea emisarii guvernului în probleme delicate sunt selectați pe criterii de cunoștințe, reputație, credibilitate. Guvernul Văcăroiu n-a găsit un om mai potrivit pentru un moment de cumpănă în relațiile româno-ungare decât pe fostul prefect de Bacău, aterizat la București cu cunoștințe de istorie din manualele lui Roller et comp., și, care beneficiază apropo zilnic de semnele de întrebare ale presei. Nu avem în țară oameni care să cunoască specificul istoriei Transilvaniei, psihologia și cultura poporului vecin? Mai lipsea din delegație dl. Dan Iosif (C.D.)

Cu față spre viitor în rezolvarea problemei minorităților

Partidul Național Tânăresc Creștin Democrat și-a spus să răspici punctele de vedere în legătură cu problema minorităților în cadrul "Sintezei de programe" din 1991, în declarația ale liderilor și în articole: noi să considerăm pe minoritari cetățeni egali, cu aceleași drepturi ca și populația majoritară în virtutea tradiției noastre și a concepției creștin-democrate. Ne-am pronunțat pentru a li se acorda toate drepturile înscrise în tratatele internaționale semnate de țara noastră, dar le cerem, așa cum certătoare documentele internaționale respectarea integrității statului și loialitate. Rezulta de aici că nu pledăm pentru a li se acorda o "discriminare pozitivă", adică drepturi în plus care ar duce în mod sigur la dispute cu ceilalți cetățeni.

Recenta polemică cu U.D.M.R. pleacă tocmai de la aceste solicitări. Noi ne delimităm ferm atât de exagerările funaristo-chiuzabiene care merg până la a cere instituirea stării de asediu și a scooterii U.D.M.R.-ului

în cadrul statului român odată cu respectarea prerogativelor acestui stat.

Credem, de asemenea, că diferențele trebuie rezolvate prin dialog și nu prin declarări belicosice. În fața noastră se deschide perspectiva intrării în Uniunea Europeană cu drepturile de istorie.

Grăbind acest proces, luptând pentru instaurarea de fapt a principiilor democratice în țară vor fi rezolvate implicit și o serie de vechi dispute generate de istoria mai veche sau mai nouă.

Considerând România drept patria noastră a tuturor, luptând pentru consolidarea statului de drept, iar Uniunea Europeană un viitor acoperărament al tuturor, sărja verbală recentă ne apără desueta, o reminiscență din secolul al XIX-lea. Pentru că disputa e generată în ultimă instanță de lipsa de perspectivă. Privind înspre trecut nu subminăm, reinvelim arsenul differențelor de ieri, iar privind spre viitor, construim punji de înțelegere. (D.C.)

Partidul Țărănesc - înființare, doctrină, programe

După 1918, în nouă Românie - România Mare - s-au creat condițiile politice și psihosociale pentru căatura socială a țărănilor și muncitorilor să aibă un cuvânt de spus la conducerea trebilor țării. Marginalizați până atunci, muncitorii și mai ales țărani, care reprezentau aproape 80% din populație și duseseră greul războiului, se vor putea exprima politic. Căderea ultimelor bariere din calea democrației - la noi dar și în unele țări vecine, Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia, Iugoslavia - iar contextul internațional a avut un rol serios în acest sens - a condus la posibilitatea reprezentării și apărării intereselor celor mulți și defavorizării de soartă, dar și de oameni, din păcate. Aducă, în contextul societății democratice care se înfiripă, s-au putut pune bazele unui adevărat partid care să răspundă imperativelor politice ale momentului, cât și noilor raporturi economice și sociale.

În Muntenia, inițiativa a aparținut lui Ion Mihalache, care la București, în 5 decembrie 1918, pune bazele Partidului Țărănesc (a se vedea "Dreptatea" nr. 67, ianuarie 1995). Se cunoaște mai puțin faptul că această mișcare, de afirmare a aspirațiilor naturale a celei mai numeroase pătruri sociale din țară, a cuprinse și Moldova. Aproape concomitent cu cele ce se întampină în Muntenia, un grup de intelectuali și muncitori entuziaști din Iași vor pune bazele Partidului Muncitor. Foarte repede, fondatorii celor două partide vor realiza identitatea gândirii și aspirațiilor. Să - spre deosebire de multe formațiuni politice din zile de azi - fruntașii celor două partide - din Iași și din București - își vor da mâna și vor păsi cu încredere pe drumul atât de dificil al luptei politice. Căci, să nu ne facem iluzii, și

atunci democrația în România avea numeroase "trăsături" originale. Lupta pe care țărănișii să vor avea de dus cu oligarhia marilor finanțe și a industriei va fi aspră. Istoria este martor. Să tot istoria de atâtea ori se repetă. Pentru puțin timp, denumirea nouului partid va fi Partidul Țărănesc și Muncitor. Din aprilie 1919 se va renunța la această denumire, alegându-se formula mai simplă - Partidul Țărănesc.

In acest context redăm un interesant articol, cu caracter explicativ, al dr. M. Ionescu-Berbecaru, asupra denumirii partidului nou înființat.

"De ce partidul nostru se numește Țărănesc și Muncitor?"

"Din multe părți ale țării ni se cer lămuriri: Pentru ce partidul nostru se numește Țărănesc și muncitor? Într-alte multe presupuneri sunt și aceste două. Unii cred că prin cuvântul muncitor se înțelege că ne-am unit cu socialiștii. Alții care știu de existența unui partid al muncii înțemează la Iași pe vremea războiului, iar aici dispărut, cred că ne-am unit cu acel partid. Iată care-i adevărul. În același timp cu mișcarea începută în Muntenia pentru înfrățirea unui partid țărănesc, s-a pornit o mișcare identică și în Moldova, în special la Iași, de către profesori universitari, preoți, învățători, studenți, muncitori și diferiți intelectuali. Din cauza unui adevărat partid care să răspundă imperativelor politice ale momentului, cât și noilor raporturi economice și sociale.

Să părtă că noțiunea de muncitor e mai reușită caci cuprind în sine și pe muncitorii de la sate și pe muncitorii de la orașe.

Aceste două mișcări pornind de la aceeași credință și cu tendințe identice, doar diferențiate de

împrejurări prin nume - conducătorii său geniale să le încheie într-un singur partid. În acest duminică 3 februarie a.c. s-au întrunit reprezentanți ai ambelor partide. De la Iași, reprezentanți ai partidului muncitor, deci profesori universitari Paul Băncilă, I. Borcea - iar de la partidul țărănesc reprezentanți ai organizațiilor județene și de centru. Rezultatul confațuirilor a fost că Partidul Muncitor care, am spus, nu era decât un al doilea partid țărănesc, a înființat un nou partid, Partidul Țărănesc, adoptând programul. Iar ca nume provizoriu până la congresul general, partidul țărănesc se va intitula și muncitor. Aceasta fiindcă în Moldova s-a făcut până atunci propaganda sub numele de partid muncitor și să se ivească nedumeriri.

Congresul general va stabili definitiv programul și numele partidului nostru. Partidul muncitor își a luat ființă prin munca și din inițiativa lui Paul Bujor, prof. universitar, Ioan Borcea, profesor universitar, N.C. Bălan, Octav Băncilă, pictor, Gheorghe Bârgoveanu, Ioan Botescu, Constituentul, Adrian Brădariu, avocat, Neculai Costacheșcu, profesor universitar, Vasile Florian, I. Mihăilescu, lucrător mecanic, I.O. Moisescu, lucrător mecanic, A. Nagy, lucrător mecanic, dr. C. Parhon, profesor universitar, Constatin Petrecu, licențiat în științe, Cost. Popovici, profesor universitar, dr. V. Rășcanu, M. Ștefănescu, lucrător mecanic, dr. I. Tănărescu, profesor universitar, Ghe. Talpă, lucrător mecanic, dr. I. Teodorescu, Tugulea, ing. M. Volanski, dr. P. Zosan.

Prin unirea partidului muncitor cu al nostru, aceste persoane au devenit membre ale partidului țărănesc și organizatori în Moldova".

"Tara nouă" - an I (1919), nr.

Reflectii asupra democrației creștine

Mergem înainte pe aceleasi principii

Cu ani în urmă, Ion Mihalache asemnea omul politic de anvergură cu un comandanț care trebuie să-și conducă vasul, indiferent de vreme sau de orice pădici ar fi înțalni, spre tîntă finală. Comparată este deosebit de sugestivă. Conducătorul, un vapor poate să se avariize sau chiar să se scufunde. De asemenea, s-a văzut și cazuri în care comandanțul a rămas fără echipaj. Să evident, se pot face presunții asupra comandanțului pentru că nașa să-și schimbe direcția... În viața publică, mai ales într-o țară ca la noastră, sortită parcă să rămână încă în "tranzitie", furtunile, cele politice în special, sunt aproape continue, iar loviturile pe care le poti primi sunt chiar mai dure decât pe mare.

Este adevărat, partidul nostru este obișnuit să lupte. În respectul jertfei înaintășilor că și pentru a ne exprima cu hotărâre identitatea și personalitatea proprie. Mulți sunt alături de noi; alții doar ne respectă, învățând din mers lectia pe care noi o aplicăm de multă vreme - considerația fată de parteneri și chiar pentru adversari. Dar suntem și atâta că ar dori să ne vadă disperați; cu ani în urmă doar să-mă incercă această... Să astăzi, ținta finală; idealul democrației creștine, mărturisit ca un adevărat crez de Jacques Maritain, rămâne la fel de actual: să nască o forță culturală și temporală de inspirație creștină, care să acționeze asupra istoriei și să-ă ajute să-ă proprie pe oameni. Această forță, umanismul integral, cum o denumește J. Maritain, respectă efectiv demnitatea umană și răspunde exigențelor integrale ale persoanei umane. El reprezintă construcția socio-temporală a mesajului creștin de iubire și toleranță, a comunității destinelor umanității. Realizabil cu prețul unor eforturi considerabile, prin clariviziune și fermitate în acțiune și decizie. Cu respectul libertății faptelelor și nu al declaratiilor de intenție!

În acest cadru generos și actual politic va fi orientat nu numai înspre individ, dar și în realizarea binelui comun general, al întregii societăți. În fața acestor obiective, comportamentele politice creștin democrat se autodefineste prin abordări pragmatice și direcții lineare de acțiune, fără elemente conjuncturale. Responsabilitatea

tatea, alăturată înțelegerii dimensiunii istorice a existenței umane, conduce gândirea creștină democrață spre atitudini ferme și lipsite de echivoc, în fața oricărui tendință de autoritarism. Indiferent de ce nuță și fi ele. Ne este cunoscut, actual politic poate fi abordat și printre vizuire filozofică, elementele sociale mai puțin. Dacă conflictul politic, justificat într-o societate normală, poate fi studiat și chiar previzionat, efectele sociale corespondente - greu de controlat - impun participanților în competiția politică o conduită precaută. În general, ca partid, reprezentă nu numai o "imagină", dar și nemunărați aderenți și simpatizanți; dorințele sunt nemunărate și de multe ori atestate unor aspirații finale! De aceea rămâne mereu actuală întrebarea - cum să păsim spre obiectivele pe care le susținem? Putem evalua permanent toate implicațiile - în prezent și-n viitor - ale pasului pe care îl facem acum? Căci viața politică și aici - sau poate mai ales - la marginea Balcanilor, este un hășit complicat de interese și orgoliu în care cu greu poate pătrunde lumina.

Acest centru înțrebări, gândirea creștin-democrață le răspunde pragmatic, acoperind o cauzistică politică mai generală: creștină democrația tinde spre apropierea unor puncte de vedere diferite, prin reconușterea toleranților și valorilor comune. „Diferențele de opinii trebuie confruntate deschis, civilizat, în respect reciproc, pornindu-se de la principiul că adevăratul absolut nu este monopolul nimănui. Tentativele de exercitare a presunției de orice fel pentru impunerea unor concepții sunt condamnabile”. (Dl. Cornelius Coposu, 1993).

Deci, pornind de la reconușterea și respectarea fiecărui partid, dar trebuie să constatăm că există și forte politice care promovează anumite interese de grup și se opun permanent oricărui reformă reală a societății românești. Corupția, abuzurile, eludarea legilor existente și chiar promovarea unor acte legislative abuzive - prin "mașina" de vot a puterii - stau în spatele zămbetelor de circumstanță și a unei simulari abile a democrației. Populismul ieșință, cu "parfum" de reclamă

comercială se substituie - în fața întregii națiuni, prin mass media - responsabilității atât de necesare acum. Drama prin care trece un popor este transformată, voit, într-o tragedie! Iar democrația devine un drum anevoie spre democratizare, doar! Să, atunci, cu toată bunăvoița noastră, putem discuta constructiv cu acești domni de teluri și valori comune? Este dificil. Nu o dată, conducerea PNTCD a subliniat că nu putem face tranzacții cu principiile noastre. Ele sunt o garanție a propriile noastre identități, dar și a atingerii telurilor pentru care luptăm; reconstrucția spirituală și materială a țării, promovarea idealurilor de libertate, solidaritate șiumanism, refacerea instituțiilor democratice anihilate de totalitarism. O Românie puternică și prosperă, în care recunoașterea demnitații umane va prima în toate sferele de preocupări: politice, economice, sociale, culturale.

De aceea, nu putem și nici un dorim să excluđem dialogul, din în termeni corecti. Așa cum s-a menționat, diferențele de opinii trebuie confruntate deschis, în mod civilizat.

Dacă declarările de intenție sau unele manifestări publice nu pot fi înțotdeauna edificatoare, dialogul responsabil poate însemna o punte aruncată, cu preață, chiar peste prăpastia convingerilor diferite. Dar drumul de la dialog la colaborare și la compromis este lung.

De cele mai multe ori, pasul facut - civilizat și responsabil - de către noi, când am fost solicitați, sau am avut chiar noi inițiativa, a rămas fără consecințe practice. Prețul colaborării ar fi fost prea ridicat. „Mergem înainte pe principiile noastre, fără să facem nici un fel de targ, nici un fel de compromis, nici un fel de concesie” declară președintele partidului, dl. Cornelius Coposu. Iar cursul evenimentelor va confirma justitia liniei ferme a partidului nostru.

Nu am uitat campania pur publicitară, de imagine - a unui partid apărut afabil, deschis cooperării - în lumenă "mărinimine și grandori" celui mai tare, pe care a dus-o PDSR vara trecută. Larg mediatisat, întâlnirile și convorbirile cu partidele din opoziție n-au condus practic la nimic.

Răcoritoare, cafele și câteva străgeri de mână. Totul assortat cu zâmbete și protocolare. Cam atât. Si imediat după aceea, guvernul și-a reluat ofensiva pentru stoparea privatizării Pașcani, acapararea agriculturii. Despre ceea ce a fost naționalizat (adică furt), ce să mai vorbim? Totul este luat definitiv. De stat, adică de dumnealor. Cu privatizare, care proprietate, statul drept, de ce?

Si, ca totul să fie clar, recent a fost parafat de către PDSR protocolul de colaborare cu PRM, PUNR și PSM. Frazele de "catifea" și termenii cu griji aleși nu pot masca ceea ce se ascund și a devenit în spatele acestui pact: drumul spre dictatură, exclusivism și intoleranță. Cât de departe suntem de acoastea de patriotismul luminos atât de frumos exprimat de Ion Mihalache, patriotism hrănit și numai prin fermitate, dar și prin iubire, libertate și spirit de sacrificiu. Chiar și unele partide din opoziție care căd de căuți și mai cochetă cu puterea se pare că s-au convins de neproductibilitatea unor astfel de întâlniri.

In acest climat tensionat și adânc polarizat, mai putem oare să discutăm și de o eventuală participare la acțiuni guvernării? Poziția partidului este cunoscută: „Refuzăm să participăm la o guvernare lipsită de controlul părhigilor de putere. Atâtă vreme că nu dispunem de dreptul de a restaura instituțiile fundamentale (ale statului) nu avem de ce să ne implicăm în răspunderea pentru vinovăția și pentru incapacitatea guvernului de până acum...” A face figură într-un guvern, cu siguranță dirijat de la Cotroceni, este un rol pe care partidul nostru nu-l acceptă și nici nu va accepta vreodată. Lăsăm altora această „satisfacție“. Deci mergem înainte pe aceleasi principii!

Nu ne abatem de la drumul nostru și nu putem face concesii când este vorba de soarta democrației din România. Suntem pentru respectarea necondiționată a normelor morale în viața publică. De aceea ne distanțăm ferm de orice formă de totalitarism și intoleranță. Nu numai noi, dar și întreaga mișcare creștin-democrată din Europa și din întreaga lume!

Pagina realizată de Dinu GHILĂ

Idei actuale în scrierile unui teolog luminist: Victor Ungur-Zlășteanul

Misare de idei cu ample reverberații literare, caracterizată prin cultul țărănumi, al științei și al umanismului (luminismul cuprins benefic întreaga Europă a secolului al XVIII-lea, căpătând, după etnie, culori specifice descrise în orice dicționar: les lumières, Aufklärung, illuminismus, the enlightenment, prosvescenția ș.a.m.d.).

Tările române au vibrat și ele specific la ideile generoase ale (luminismului), istoria literară circumscrisă curentul și sub denumirea "Școala ardeleană", ca o recunoaștere a ponderei speciale dobândite în cîntul româneșc unde pătimirea băstinașilor a fost mare decât oriunde. Cea mai importantă conotație (pe care ar fi bine să o studiez cu luare aminte îndeosebi străină) preocupați de cunoașterea și ajutorarea dezinteresată a românilor astăzi) nu se pare cea religioasă; căci nu numai că la noi ideea luminismă occidentală de laicizare a culturii, sau, mai exact, anticlericalismul pragmatic n-a operat, ci, din contră, întreg eșafodajul teoretic al epocii luminiștilor a fost învechit în străile credințelor strămoșesti. O dovadă indubitabilă o constituie faptul că nu rare sunt situațiile în care chiar membri ai clerului din țările române se situează fruntea mișcării, propagând, odată cu morală creștină, restul ideilor luminiștilor: ameliorarea condiției umane prin educație și instruire, afirmarea răspicată a drepturilor naturale ale cetățeanului începând cu egalitatea și libertatea etc. Intrucât nu ne-am propus un studiu al fenomenului, nu zăbovim asupra celorlalte idei originale și nuanțări specifice ale luminismului românesc (au făcut-o altii cu mult înaintarea noastră: D. Popovici, R. Munteanu, Al. Duțu, O. Papadima, I. Breazu ș.a.). Amintim doar naționalismul și latinismul

ambele criticabile, desigur, însă explicable prin condițiile istorico-sociale românești. Acestor condiții le revine rolul de a fi generat aici, altfel decât în restul Europei, eouri înde lungi ale mișcării; un illuminism întâzat interferat cu alte multe curente ulterioare, pe care multe voci îl acuza (desuetudine, naivitate etc.), dar justificat, fie numai prin aceleasi îndărâtnice stăvile extraculturale asupra cărora nu ne oprim.

Din suita celor ce s-au stădut să continue pilda adeseori urcând până la jertfa a înaintașilor face parte și Victor Ungur-Zlășteanul (1884-1970), ilustru reprezentant al etnicismului politic², paroh în Zlaști până în 1918, apoi funcționar urcând până la statutul de subdirector în Hunedoara, Moldova-Nouă, Lugoj etc. „Exilat în propria țară, la cea mai mare distanță posibilă, la Tulcea³, fostul preot se avântă în poftida celor 58 de ani ai săi, în publicistică, scrie studii teologice și trădește la șlefuirea poezilor „scrise sincer, cu durere"⁴, încă din adolescență. Rezumându-și patetic biografia, Victor Ungur-Zlășteanul declară: „...am luptat, de la 1904 începând, cu scriul, cu cuvântul, cu fapta, cu crucea și cu anvoul riscând totul: eliminări de la liceu, de la Universitate, tăărăea în fața instanțelor judecătorești, detineri și internări, fără a avea alt scop, decât ca să pun și eu o particule din munca mea la clădirea Unității Naționale (...)"⁵ (subl. autorului).

Prin sărgușa fiului său, Leo Ungur, actualmente rezident în München și mai ales a admirabilului Victor Isac, Victor Ungur-Zlășteanul nu se înfățișează prin volumul său structurat tripartit într-o (și ea) triplă ipostază: om politic, teolog și poet. Spațiul restrâns afectat acestor rânduri nu ne permite analize detaliate

asupra textelor reunite cu pricerupe de editor. Stărîl de greață (sintagma apartine lui Octavian Paler) care ne băntuie de anii buni, grătie lichelelor întrepride, credem a-i putea oferi un surprinzător răspuns prin intermediul acestei cărți. Oferim, cu alte cuvinte, contemporanilor încă un exemplu de conduită civică a unui intelectual autentic implicat până la incandescentă în viața politică, socială și culturală a satului/județului/țării.

■ ată-l, aşadar, pe Victor Ungur-Zlășteanul contemporanul nostru prin idei ca: „Numărul disparat al minorităților (din România) este și nu va fi niciodată o serioasă amenințare, ci cel mult o armă neseroasă în mâna celor ce doresc profituri din detinerea puterii"⁶ (1928). „Stim că îndrumătorii satelor sunt: biserică, școală și administrație (puteam să le pun și în altă ordine) (...) Că biserică se opințește să se refacă și să se salveze, o credem, dar nu vedem, că școală face ce poate, o fi, dar e timpuriu a culege roadele bune; dar că administrația distrugă, o vedem cu ochii și o vedem cu durere prea adânc simțită (...)" (1926). „Speranțele neamului nostru (...) nu vor putea fi înflăcărate decât atunci când fiecare cetățean credincios acestor Țări, de la mare la mic, se va pune serios pe muncă, nu muncind 2-3 ore sau mai puțin, ci 8-10 ore pe zi, ca prin munca noastră cinstiță să ajungem la progres și înflorire (...) Jertfa se cere de la fiecare (...) Să dispară hotările multe ce unii le săvârșesc prin cancelaril (i.e. birourile administrative, ministeriale etc.) pagubind țara cu zeci de milioane, să se întreognească și răvnă de a sări în ajutorul acestor Țări"⁷ (1931) ș.a.m.d. (sublinierile aparțin autorului)

Acesta ar fi polemistul neobosit, autor de articole în publicațiile vremii. Opiniile documentate și originale expuse

și teologul Victor Ungur-Zlășteanul despre polemice dintre catolicism și ortodoxie, despre viața Sf. Ap. Pavel sau despre unele „potențiri dogmatice" ale Bisericii. În privința versificărilor, acestea au incontestabilă valoare biografică, punctând treptele spirituale atinse de acest intelectual ardelean care, prin 1960, în plină „înflorire" a ideologiei atee ce ne-a ruinit sufletele și mintile, scria: „Astăzi suntem cu mult mai distanță decât în momentul nașterii Mântuitorului (...) Biserica creștină prea a neglijat latura socială a omului (...), a delăsat viața nemijlocită, realitatea existentă, jertfa și bătăie de joc atâtă experimente puțin norocoase. În alegarea după ceva ipotetic, după o împărăteză dincolo de suferințele pământesti, a jertfit omul și a încurajat dezmașul (...)" (Lugoj, Nașterea Domnului, 1960).⁶

In ton cu aceste gânduri, recomandând folositoarea zăbavă dinaintea acestei cărți, încheiem prin a subscrive la constatarea autorului: „Rugăciunea săracă aspirație și deschidere spre desăvârșirea morală, năzuind apropierea de Dumnezeu ca desăvârșire supremă, devine un act formal, lipsit de har și de sens".⁷

Prof. Mihai FLOAREA

1) Victor Ungur-Zlășteanul, Naționalismul luminist, Reformă teologică. Comori poetică, realizatorul ediției și prefata: Victor Isac; Ed. PNTCD, Cenacul „Gândirea românească", București, 1994.

2) Victor Isac, în vol. cit., p. 6.

3) Mihai Nicole Rudeanu, în vol. cit., p. 18.

4) Victor Ungur-Zlășteanul, op. cit., p. 20.

5) Idem, p. 25.

6) Ibidem, p. 111.

7) Ibidem, p. 104.

Departamentul cultelor din cadrul PNTCD, promotorul moralei creștine

Deja intrate în tradiția manfestărilor spirituale sub patronajul PNTCD, dezbatările pe teme religioase din cadrul Departamentului Cultelor au debutat anul acesta, joi, 19 ianuarie, cu tema Importanța laicului în Biserică prezentată de prof. Mihai Floarea: „(...) Repetând minunata formulă a părintelui-scriitor Nicolae Steinhardt – dăruind vei dobândi – precizăm că darul creștinesc pentru apropoare poate fi numai material (Imbrăcămintă, bani, alimente etc.), oportunități – sclăpitor, ademenind cantitativ simțul comun, ci și spiritual, subtil (sfatul, gestul, surâsul, rugăciunea), zidind pe dinăuntru, calitativ, aşadar sintagma do-

ut – des promovată de la Bismarck încoace de toată lumea de consum occidentală, ca esență a contractului social capitalist, nu-l caracterizează și pe creștinul ortodox practicant (...)" Pe marginea eseului s-au purtat discuții, interesante intervenții, bogate în sugestii având de la prof. Victor Iliescu, de la prof. Mandea P. și dl Romulus Anastasescu. De prof. Victor Isac, conducătorul departamentului și al dezbatelor; a concluzionat despre necesitatea implicării membrilor cercului de dezbatere în activitatea PNTCD, despre sporirea prestigiului acestui departament în cadrul celui mai important partid creștin din România. (M.F.)

Semnal

Memoria nr. 12

În ciuda unor interese și a unor minti încuiate dacă nu târpe, revista „Memoria" continuă să apară. Ultima ediție, nr. 12, are același conținut, și bogat și variat, cu care ne-a obișnuit de mai bine de 4 ani încoace. Spicium către dintre titlurile acestui număr: „Curajul și frica" de Alfons Melinte – un eseu despre curaj ca o condiție a salvării demnității, „Amintiri din locurile morții" de Horia Stanca, rubrica „Memoria armatei române" reproduce fragmente din caietul de campanie al col. Gh. Niculescu, primul colonel român căzut pe frontul de Răsărit. „Cine poartă răspunderă penală și morală a gulagului românesc" de Banu Rădulescu – analiză pătrunzătoare a vinovăților și vinovătorilor pentru distrugerea societății românești, „Comunismul văzut din interior. Nomenclatura" (Exploatarea pe bază marxistă) de Mihail Vosleski, „După 23 august, prizonier în URSS" de V. Gh. Baghiu – însemnările de război și prizonierat ale unui țăran, simplu soldat, mort în condiții dubioase.

Volumul este ilustrat cu fotografii ale luptătorilor și ale familiilor lui Iuliu Maniu. (D.B.)

Cine-l felicită pe Adrian Păunescu?

A felicita, ne spune dictionarul, înseamnă a adresa cuiva cuvinte de laudă, urări cu ocazia unui eveniment important, a unui succes, a-ți exprima satisfacția pentru obținerea unui rezultat etc. Așadar a-ți afirma acordul moral cu persoana în chestiune. Evident, un asemenea acord poate fi mimat din interes. Dar în acest caz se iveste un spectru al ipocriziei, relevant și el, pe invers, în planul inevitabil moral al actualului cu pricina. Oricum am întoarce lucrurile, o felicitare angajăază pe eminențul său, în cadrul simpateticetic în care se inscrie de factu. Fanatizismul nostru, comunizat de la 1944 înceoace, a dezvoltat considerabil felicitarea demagogică, până la o prefacere într-o veritabilă industrie, aripă imponzantă a procesului de industrializare socialistă a țării. Omagile adresate lui Nicolae și Elena Ceaușescu ce ar putea fi altceva decât dejeuți festivi - sub semnul unei festivități fără conținut, absurde - ale unei morale bolnavă, pentru care distincția dintre sinceritate și nesinceritate, dintre bine și râu, devină inoperanți? Ele vor alcătui, suntem convinși, obiectul unor studii de patologie socială. Cu atât mai demne de interes, cu cât vor cuprinde nu doar față vizibilă a anomaliei, adică texte publicate în presă și volumele cărămizi anume ticiuite, ci și acele felicitări, dedicări, epistole admirative trimise de te mire cine pe care „particulară”, cu speranța nedivulgării lor. Care mesaje „particulare” au început deja să devină publice în „România liberă” ca și în alte perioade, spre decepția caligrafilor lor ce se simteau la adăpost...

Dar și rul felicitărilor de tip omagial nu s-a curmat. În rândurile de față dorim a ilustra fenomenul printr-un exemplu cules dintr-un hebdomadar condus de către unul din succesorii incontestabili ai dictatorului, și anume, „Totuși iubirea” (nr. 1-2/1995). În coloanele sale, fostul poe de curte numărul unu al geniuilor Carpaților publică - are acum acest drept-listă fără îndată că se au fost expediate pe adresa sa, cu prilejul Anului Nou. Iată ce progres a adus Revoluția! Ar fi cutezat odinioară Adrian Păunescu, trecut pe

statul de plată al „conducării superioare” ca simplu bufon, să facă un atare gest? Acum, la schimbarea domnilor, își arată aerul de stăpân. Își înghiebă el în sufluri o curte de admiratori și, cu discreția parveniturii, îne-a-i afisa compoziția lăzeastră clădirii d-sale publicistică. Faptul nu ne îneă surprindere. Potențialul de curte nouă, cotrocenistă, nu-și încapă în piele în multe feluri, așa încât copierea, în foaia ce-o conduce, a unui procedeu al „Săntănei” intră aproape în firea nefirescă a lucrurilor. Nu monumentalul adulator crescut la Bârca ne interesează - cauză său și clasat -, ci închinăciunea la Adrian Păunescu pătrunde în definiția lor ca un incontestabil factor constitutiv. Compoziția lor de conștiință și conduită conține, precum un element chimic, sigla A.P.

Din cine se compune acest lung și multicolored alai de nume? Mai întâi, explicabil și în conformitate cu relativul îndelungată tradiție, din mărimile actuale, de stat și de partid: Nicolae Văcăroiu, Oliviu Gherman, Gheorghe Tinca, Doru Ioan Tărâculă, Liviu Maior, Aurel Novac, Dumitru Palade, Alexandru Mironov etc. și chiar Teodor Melegcanu, față de care nutrem o ușoară, cum o rază de soare la început de martie, iluzie de dignitate. Din vechea gardă li se alătură cu bărbătie recent pensionatul de la conducerea Senatului Alexandru Bârlădeanu și recent eliberatul dintr-o nouă incomodabilită, în comparație cu altele, detinție, Maneu Mănescu. Ambii cu o, după cum se cunoaște, binemeritată prestanță academică. Pesemne cu grijă de a-i recomanda supracorporalului poet-senator o alimentație rațională, îl sororcează și veciul său camarad întruceaștră fidel și entuziasmat, Iulian Mincu. Pesemne spre a-feri de nisipa neplăceri de ordin penal, îl răstăcă cu atenția lor și toată garda justiției românești de azi, de la Gavril Iosif Chițuianu până la Vasile Manea Drăghilă și Gheorghe Uglean. Spre a nu fi omisi și finala societate propănească, foarte pe aproape se așin și alii simandosi oficiai și oficioși precum Ioan

Mănzatu (serice de d-sa că a uitat niște inflorescențe înjurături), Misu Negrițoiu, George Ioan Dănescu, Titus Raveica, Paul Soloc, Bebe Ivanovici, Valentin Lipat. Semnatura lui Gheorghe Funar strălucesc numai ea căt o falnică stea de colind. Scritori și crite și adevărat, puțini, dar tot unul și unul. Protogeniști protocronismului, Mihai Ungheanu și Nicolae Dan Frunțelă, se iau de mână cu Marin Sorescu într-o imitație în plastic ideologic, a imaginii celor trei Crai, veniți să se smerească la ieșirea mesianicului bard.

Surprizele înșă abia de acum încep. Sună măști mai mult sau mai puțin transparente, se anunță la pitorescul carnaval „marele tribun” anticaușist al zilelor de decembrie Sergiu Nicolaescu, glisând pe oglinda compromisurilor de până în prezent și abia trăgându-și suflarea înaintea altora foarte probabile, revoluționarul de operetă Gelu Voican Voiculescu, „cubanezul” nostru de toate ocările aventuroș-sângeroase, care s-a întărit să organizeze execuția cuplului celebrat de poetul de curte, Răzvan Teodorescu pe care, naiv cum suntem, îl socoteam a avea mai mult discernământ, potolit într-o recluziune spirituală după show-ul deocheat al directoratului la tv., P.S. Emilian, episcopul de Caransebeș (nu cetează să găndi la epopele ce-ai putea fi ascunsi sub sutană și totuși...), Caius Dragomir, care de la Paris își teleghidează fără gres admirație către un personaj incontestabil util carierei d-sale, Max Bănuș, helaș căruia, pe cînd îl ascultăm, de-a lungul a multor ani, la „Europa liberă”, nu i-am fi putut ghici o atare perversă feble, și helaș, de două ori helaș, senatorul Emil Tocaci, a căruia adeziune ni se înfățișează pur și simplu indescifrabilă, o enigmă de comportament. Consolare? N-ar putea fi decât ancestrala noastră zicală, adăncă asemenea unui ofat: mare și grădina lui Dumnezeu!

Gheorghe GRIGURCU

Jurnal de spectacol

Cu sufletul la rampă

Alteța Sa Regală Prințesa Margareta: „Vreau să-i felicit pe toți cei nominalizați și pe câștigătorii din această seară. Tuturor le adresez, în numele tatălui meu, Regele Mihai, și al meu personal, un omagiu pentru contribuția lor în viața culturală a țării și sunt mândră că Fundația Principesa Margareta a participat încă de la început la această sărbătoare a teatrului românesc. Teatrul are un rol de critic în viața țării și ne face să înțelegem cine suntem noi ca popor. Teatrul ne leagă de trecut și ne ajută să reflectăm mai bine la ceea ce suntem astăzi. Într-un moment în care diversi factori încă îl izolează țara, el este o cale de a prezenta în fața comunității internaționale diversitatea și bogăția spirituală a țării noastre. Grație acestui rol deosebit al teatrului, am plăcere să fiu în această seară să ofer premiu deumneavaostră și să ofer premiu pentru cea mai bună piesă a anului domnului Răzvan Petrescu”.

Prof. univ. Ion Zamfirescu, profesorul de filosofie al Majestății Sale Regele Mihai: „Acum, sub povara mea de ani, mi se recunoaște că, insistând pe direcția aceasta, n-am rătăcit pe căi abstracte, imagine, ci că am apucat, cu sensul meu umanist și formăția mea de om de catedră, pe unul din drumurile mari și perene ale culturii - teatrului”.

Adriana Popescu: „Dacă în cîteva din cele mai mari orașe ale lumii, România s-a aflat, la un moment dat în centrul atenției, acest lucru s-a datorat și Teatrului Național din Craiova. Dacă odată cu aplauzele care răspă-

teau performanțele actorilor, ale regizorilor, ale scenografilor români, spectatori din cele patru puncte cardinale aclamau, de fapt, România, acest fapt s-a datorat și teatrului din Craiova”.

Alexandru Dabija: „Este un premiu care mă copleșește. În să mulțumesc din suflet, în ordine, plăuirilor mele natale care mi-au dat viață, familiei mele care m-a îndreptat, prin bogată tradiție, spre teatru, profesorilor mei de la școală și de la liceu care m-au învățat limba română, profesorilor mei de la Institutul de teatru, doamnei Cătălina Buzoianu și regrețatului Gheorghe Vitanidis, teatrului...”

Răzvan Petrescu: „Cred că nu poți exista ca scriitor dacă nu te macini disperarea, dacă nu ai obsesia ceea ce lasă în urmă ta”.

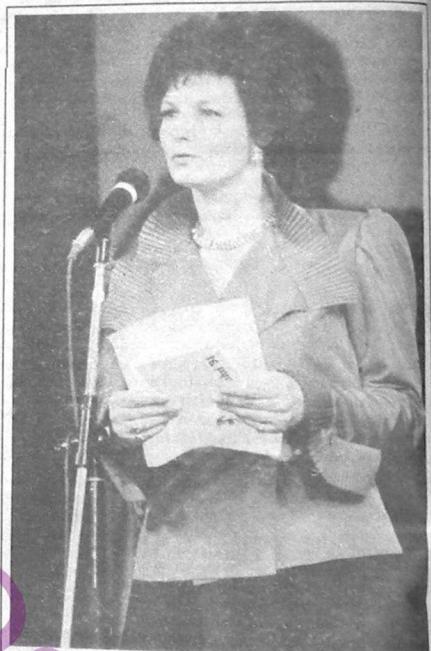
Olgă Tudorache: „Nu știu cum am născut, nu știu cum am trăit, dar știu un lucru precis - că vreau să plec creștină. Este imens norocul pe care îl am de a mă afla în fața breslei mele, să le spun că îi iubesc și că îi rog din toată inimă, dacă îi am supărat, dacă s-a întărit să îi măhnesc vreodata, să mă ierte; îi rog din tot sufletul. Am învățat târziu de tot umilința și iubirea, și iertarea. La fel, studenților mei, dacă le-am greșit și î-am indurărat în vreun fel, îi rog să mă ierte, și mai vreau să-i rog, să încerce acum, în acest moment, să dea nației acesteia ceva de care are foarte mare nevoie. Să

nu le mai atâțăm spiritele, să le trezim conștiința sau conștiință; să o facem cu nobilă, cu distincție, cu armonie, iar nu cu violentă, agresivitate, vulgaritate”.

Prof. univ. Matilda Caragiu: „Această facultate de filologie, care generație de generație asigură acel quantum de spiritualitate valoroasă remarcabilă, importantă pentru critica de teatru românesc, îl ajută pe tinerii critici să fie buni, să fie drepti, să nu judece după alt criteriu decât cel al valorii”.

Radu Penclulescu: „Nu pot să vă spun decât că m-a adus aici inimă, dragoste și că am venit să sărbătoresc”.

A consimnat
Anca ROTESCU

La Ateneul Român s-a desfășurat prima ediție a seratelor de muzică și poezie „Memoria”

La scurtă vreme după căderea (de jure) a regimului comunist, multă lume a constatat lipsa aproape totală a societății civile. Singura formă de asociere și solidarizare care a funcționat a fost spiritul gregar al fostei administrații comuniste, dar să ceva nu poate purta numele de societate civilă. Dupa un moment de derută, oamenii lucizi și-au grupat și au purces la drum. O primă experiență a fost Piată Universității, după care au apărut alte forme. Două dintre acestea sunt Fundația culturală „Memoria” și „Anastasia”. Cu răbdare, sărg și multă muncă, cele două organizații au reușit să-și cucerească un loc în inimă, singurul care are însemnată în veac. Să iauți ca amândouă și-au unit eforturile, marți 31 ianuarie, în sala Ateneului cu prilejul lansării nr. 12 ale revistei „Memoria” și a videocasetei „Dan Grigore - Zecă rugăciuni pentru pian insopite de o videoconverzie despre „voce și credință“ (Ed. „Anastasia“). Fără voia organizatorilor, prilejul a devenit pretext (în sensul bun și în ceea ce privind cadrul evenimentului) pentru că fișierul Serilor Darvari, care formează în același timp și publicul cititor al „Memoriei“ s-au strâns în corpore și asistă la o seară culturală de cea mai bună calitate. Dar nu numai. Ceea ce a adus publicul la Ateneu a fost și un crez comun - dragostea de neam, de demnitate și care nu se poate restabili decât prin Regalitate. Să-i potrivit Dumnezeu astfel lucrurile ca în loja Regelui să fie prezentă Alteta Sa Regală Principesa Margareta, fericita M.S. Regelui Mihai I.

Muzicanul (cum îl place să-și spună) Dan Grigore a desfășurat lumea. Să nu numai el a făcut-o. Au mai făcut-o și V. Rebeniuc împreună cu studentele sale Medea Marinescu și Ada Navrot, care au recitat din Eminescu, V. Voiculescu, Radu Gyr și Nichita Stănescu, violoncelista Diana Ligeti, precum și pianistul Octavian Arius și Csiky Boldizsár. Toată această sărbătoare a fost încheiată și armonizată de femininitatea dnei Marilena Rotaru, care, a nu știu câtă oară, și-a dovedit talentul de

amfitrioană. Invitați de frunte au fost: poetul Dan Laurențiu, pictorul Sorin Dumitrescu, ambasadorul Al. Paleologu, prof. univ. Ion Zamfirescu, dr. și scriitorul Banu Rădulescu.

Au vorbit cu toții, pe rând și nu laolaltă, publicul aflând cu această ocazie felurile lucruri spre folos. Dr. Banu Rădulescu (organizatorul seriatei) a subliniat însemnatatea păstrării viei a memoriei collective, chiar și atunci când ea este tragică sau cum este subiectul măcelului comunism. De la Dan Grigore am aflat că Rahmáninov, exilat fiind, a compus un preludiu pentru ruși deportați de Stalin în lagările sibiene. Dr. Zamfirescu a depănat amintiri despre adolescentul și liceeanul care a fost M.S. Regele Mihai I. Dr. Dan Laurențiu, instigat, și-a repetat versul care a devenit aproape lozină: „Zis-Daniel Sighastru! Numai săngèle albastru nu se scoate din dezastru“. Dr. Al. Paleologu, scriitorul și precis în același timp în discurs și care-l face inimitabil, atrăgând atenția asupra primejdiei în care se găsește o societate, nație, amnezie, a dat un exemplu de memorie conservată declarând „memoria mea de om bătrân îmi amintește mereu că România este un regat“. Pictorul Sorin Dumitrescu, fondatorul „Anastasiei“ și insuflețitorul destabilizatoarelor (de regim neconomist) Serilor Darvari, pornind de la rugăciunea către Sf. Nicolae în care se cere paza suflului fată de neputarea de grija, de necunoaștere, de uitare și de deznaștere, ne-a chemat să ne purtăm de grija prin cunoscere și a nu uită și a nu pierde nădejde.

Ultimul care a vorbit a fost înșuși M.S. Regele Mihai I, care a adresat prin telefon publicului câteva cuvinte de salut.

A consemnat
Dan BANICA

Fotoliul cititorului

Fata pământului - O sugestivă frescă a perioadei interbelice în România

MARIN NICOLAU - GOLFIN - doctor în istorie și licențiat în drept, literă și istoria artei, cadre didactice în învățământul superior și liceal - a fost crud prigionit de administrația roșie și impiedicat sistematic să publice poezii, romane, piese de teatru, întră în cunoscut numai prin câteva lucrări de specialitate (Istoria artei vol. I-II; Barbu Iscovescu, Amadeo Preziosi - monografii; 1877 în imagini etc.). În cele din urmă, îndată după pensionare, a fost sălii să se expărtă, iar de zece ani trăiește în Elveția. În ultimii ani, reîntra în atenția publicului român interesat de cultură prin publicarea romanului ciclic pe tema „CONDITIEI VALAHE“, alcătuit din următoarele volume: I - Fata Pământului (1994); II - Stele cad, stele se ridică; III K2B3, misiune secretă în România (1993) și IV - Stella alba (1992).

Aceste patru volume, cu adânci implicări în istoria poporului român și în strânsă legătură cu istoria universală, se constituie într-o exemplară sinteză a principalelor evenimente din ultimii 60-70 de ani din istoria noastră.

Am recenzat toate cele trei volume tipărite. Pot, deci, afirma că MARIN NICOLAU - GOLFIN - omul de știință (istoric, jurist, filolog) și MARIN NICOLAU - GOLFIN - creatorul de artă - și-au dat mâna și că rezultatul este absolut remarcabil. În ceea ce privind numărul mare de pagini (volumele oscilează între 400-600 de pagini), artistul a reușit - vorba lui G. Călinescu - să suprindă „urjetul verde-albastru și marii“... FATA PĂMÂNTULUI (primal volum

din ciclu, apărut după tipărirea ultimelor două) - cu titlul simbolizând CREATIA PUTEREA DE-A REZISTA TUTUROU ADVERSITATILOR, VIAȚA, în sens larg - este un roman fresc în care ne întâlnim cu tumultoasa desfășurare a evenimentelor (politic, economice, sociale, culturale etc.) din România. Autorul dezvoltă o interesantă filozofie existențială a poporului român. Dar FATA PĂMÂNTULUI este, în același timp, și roman politic, și roman social, și romaneseu, și roman de dragoste și roman istoric cu vădite elemente de pamphlet. Derularea și interpretarea faptelor ne sunt cunoscute prin intermediul personajului principal Radu Furtuna care se confesează. Romancierul realizează o inspirație imbinare a procedeelor specifice romanului de analiză și celui de creație. Oricum, narativarea la persoana întâi, personaje „reflexării“, introspectivă și autoanaliză, memoria involuntară, timpul individual etc. sunt teste cu destule elemente „de creație“, pentru ca întregul să fie coerent, să reziste și să convingă. Nodul gordian cu ramificații în toate straturile societății îl reprezintă studențimea condamnată la privăjini și impiedicată diabolic să-și vadă de rost și firesc: învățătura și afirmarea în domeniul culturii, în special al creației artistice. Cei mai valorosi studenți și intelectuali, care nu admit nici un compromis în materie de conștiință, sunt marginalizați, ucisi sau impinsă să se sinucidă. Este cazul sculptorului de mare talent Gicu Moanga, a profesorului savant Theodor Răutu, a poetei sensibile Maria Comșa și a personajului principal Radu Fortune. Toti aceștia sunt obsedati de „Fata pământului“, fiecare dintre ei reușind să-și realizeze o fată...

Studentimea, care are nevoie simple (căldură, burse și taxe schăzute) este batjocorită de administrație și de o serie de politicieni care, altfel, se silesc să-i înregurgite („Armată cere, biserică cere, funcționari neplătiți și tărani ţipă... Bugetul este secătuit... Luptă de la mine, din săracie-mea, 500 lei...“). Profesorii de teză lui Le Dobito își bat joc de studenți: sunt căzuți 30 pentru că n-au răspuns la o singură (aceeași) întrebare. În fața acestora, erau examinați 400 de studenți pe oră. Profitând de mizeria tinerilor studiști, politicienii și șurănta căutau „să-i cățeze“, să-i transforme în tragedii sau în informatori. Iată de ce „Fata pământului“ ar trebui să fie cîtătă mai ales de studenți și de politicieni. Dar ca să nu o lungesc, „Fata pământului“, plină de probleme, idei, concepții,

Limba noastră - limba sfântă!

Hotărât lucru, în virtutea statutului nostru de „francofon“, astăzi la cel puțin două fenomene lingvistice printre cei ce apar la Televiziune (și nu numai la cea națională). Astfel, unii se cred mari cunoștori și limbii lui Balzac, și nu se mai ostenește să consulte dicționarul, traducând după ureche; alții cred, probabil, că toți telespectatorii știu franțuzește, și atunci importă unele cuvinte ca atare, nemai traducându-le deloc. Iată câteva exemple.

Filmul ANGELICA și REGELE

- APELATI oamenii (APPELER = A CHEMA, corect: CHEMATI oamenii)

- Pregrădit ECHIPAJUL (EQUIPAGE = TRASURĂ - în context, corect: Pregrădit TRASURA)

- PROFUNZIMEA cadourilor (PROFUSION = ABUNDENȚA: corect ABUNDENȚA cadourilor); Filmul DINASTIA

- Să iau un CROISSANT și o omlettă (CROISSANT = CORN, corect: Să iau un corn și o omlettă).

- Să fi văzut cum mi privese BĂLATULU (GARCON = CHELNER, în context, Să fi văzut cum mi privese CHELNERUL);

PARLEZ-VOUS... „FRANCO-ROUMAN“?

ACTUALITĂȚI CU FLORIN MITU

- Cenacii trebuie să rămână SUBJECT al Federației Ruse (SUJET, în context, SUPUS, corect: ... să rămână SUPUS al Federăției Ruse)

- Noul președinte al Braziliei dorește JUSTITIE socială (JUSTICE = DREPTATE, corect: Dorește DREPTATE socială)

TELE SPORT

- Echipa României a obținut o victorie DE JUSTITIE (DE JUSTESSE = LA LIMITA, corect: O victorie LA LIMITA)

- Gimnastică aerobică are rol de LOAZIR (LOISIRS = TEMP LIBER, corect: de petrecere a TEMPULUI LIBER); CEAIUL DE LA ORA 5

- Suprafață devenită LISĂ (LISSE = FOARTE NETEDĂ, corect: Suprafață devenită FOARTE NETEDĂ).

Cât despre „TET-A-TETE-uri, ce să mai vorbim? Nu mai există, oare, converzări PARTICULARE sau INTRE PATRU OCHI? Ori este de „BON TON“ să vorbim că mai puțin românește? Unde este, oamenii buni, „greble“ salvatoare? Să cănd te gândești că „franțuismele“ respective (dar și altele) s-au facut auzite (și văzute) doar în ultimele săptămâni. Avese dreptate Serban ILIESCU când constata în „Ghidul radiofonic de exprimare corectă“: „Azi trebuie să traduci la fiecare pas ce vor alți să spună!“.

Prof. Gh. CONSTANTIN

atitudini etc. reprezentă pentru cititor un prilej de meditații și opiniuni. În plus, deși atât de ancorată în realitate, este, înainte de toate, roman și deci oportenă cu imagini artistice. Artă narativă, descrierii și dialogul se află la loc de cinste. Stilul alertă, captează atenția cititorilor, tablourile și portretele, cele mai multe, sunt antologice. Substanța și scopurile cărții îi obligă pe autor să penduleze între odă și satiră, între sublim și grotesc, între prosfârare și sarcasm. Capitolul este prea vast ca să poată fi măcar conturat. Ceea ce, în ciuda riscurilor, se cuvine să spun este că „Fata pământului“ este nu numai un remarcabil eveniment editorial, ci și unul dintre cele mai reprezentative române contemporane.

M. AUGUSTIN

Informații culturale

• România 2020

Pornind de la progresele științei și tehnologiei, proiectul urmărește să le folosește în soluționarea problemelor economice și sociale cu care se confruntă societatea românească.

• Dictionarul tezaur al limbii române

Prin proiect se urmărește ca accesul acțiunile de tezaurizare și evidența a limbii române, care va cuprinde 37 volume, din care 27 sunt tipărite, să fie încheiate în anul 2000.

• Dictionarul general al literaturii române

În acest dictionar, indispensabil

oricei culturi, va fi cuprinsă întreaga literatură română, de la începuturi până în anul 1995, inclusiv scriitorii din țările românești din afara granițelor și din diaspora, el urmând să fie realizat în 4 volume.

• Istoria românilor

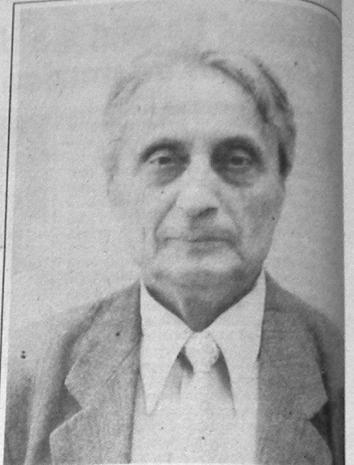
Proiectul are în vedere realizarea în 20 volume a istoriei românilor, care va înținge nivelul actual al istoriografiei naționale, corecând problematici mondiale și care răspunde unor necesități stringente de cunoaștere de sine așe societății românești.

lorescenta
Dănescu,
Valentin
rălucesc
ori sunt,
Protago-
Nicolae
Soresecu,
inițiator
a ieșea

cep. Sub
transpa-
naval și
ti defes-
embrie,
apromi-
ându-și
evolu-
-cuba-
eroase,
upului pe
ai multi
ritualul
P.S.
n a ne-
lană și
ris își
sonaj
hélas,
or an-
atate
atorul
pur și
ment,
astră
ădina

RCU

Interviu cu prim-vicepreședintele PNTCD, dl. ION DIACONESCU

- Domnule prim-vicepreședinte, pentru început vă rugă să ne spunefi ce v-a determinat să vă încadrați în acest partid și când ati lăsat această decizie?

general al acestuia.

- Stim că a devenit vacant postul de Secretar general al partidului, aveți în vedere o persoană pentru ocuparea în curând a acestui post?

- Răspunsul mea această întrebare este că se poate da simplu. Pot afirma că nu există excepție, că m-am născut în acest partid. Fără să pot să duc o familie de preoți și învățători, rude apăsați și prietenii intimi ai lui Ion Mihalache, fără moarte de primul război mondial. Așa se face că atunci când în 1918, la sfârșitul războiului, Ion Mihalache a desfășurat steagul de luptă al nouului Partid Tânăresc, părții mei și întreaga familie au fost printre primii membri fondatori și acestui partid, rămânând toată viață soldată credințioși ai acestui, crez politici.

Născut în această ambiție, era fatal să fiu prins în imprejmi și să devin și eu tărănist. Designur, la vîîîn acela ce nu stiam ce inseamnă acest lucru, dar mă simțeam solid, că într-o familie care erau plini de admirație și copilași de prim-ministra lui Ion Mihalache pe care-l vedeaș adesea în calea noastră, adică tărâmul meu era o stare afectivă.

Înălăt, atunci când după ani, am început să televez lumerile, am avut mareas satisfacție să constată că ideile fundamentale ale acestui partid corespundeau întrul totul gândurile mele, adică atâtitudinile meuă a acest partid nu a rămas numai în această stare afectivă, ci s-a completat prin forță convinerii raționale.

- Cred că această componentă afectivă a staționării dvs. la acest partid a avut un rol important în lupta dvs. politică.

- Sună convins de acest lucru. Învin în minte, cu această ocazie, cuvintele Sf. Apostol Pavel din prima epistolă către Corințeni în care spune că dragostea nu va pieri niciodată. Toate celelalte fundamente ale sufletului omenești nu valorează nimic fără această dragoste.

Cred că și în activitatea mea politică, dragostea făcă de acest partid a avut rolul principal. Ea a-mă mobilizat, în perioada studenției, începând cu anul 1938, și de la început și intensă activitate în slujba creștinului partidului în mediul studențesc, ea mi-a dat forță necesară pentru bătăliile duse de tineretul nostru în perioada anilor 1944-1947, tot această dragoste mi-a dat tăcău să indu cel 17 ani de temniță și toate persecuțiile și suferințele din perioada comunismului.

Dacă altfel, nu sunt singur în această situație. Cred că toată vecchia gardă a partidului nostru a trăit o experiență asemănătoare.

Așa se explică faptul că, după o perioadă de aproape 60 de ani de opozitie, dintre care cei mai mulți au fost un calvar, partidul nostru a apărut la lumina cu atâtă vigoare.

- Sună că unii dintre adverzari politici afirmă că P.N.T.C.D. are o conduceră vîrstnică, ceea ce ar constitui un handicap în lupta politică. Dacă acest lucru este adevărat, cum vă explicați?

- Dacă ne referim la conducerea de la vîrf a partidului, acest lucru este adevărat, dar este departe de a reprezenta un handicap.

Am afirmat mai înainte că foarte mulți prieteni din vecchia gardă, care au suferit atâtă pentru acest crez, au găsit în ei tărâtușășca și fizic astfel că după relegalizarea partidului să urce iarăși pe bicicletele luptei politice.

Acest lucru nu reprezintă un handicap ci un mare neșteput capital moral, obținut cu multă suferință pe care avem datoria să-l valorificăm. Acest capitol nu reprezintă garanția bunei noastre credințe și pe acesta construim prezentul și viitorul luptei noastre politice.

Desigur, timpul și spune cuvântul și în curând această conduceră va trebui să se retragă. Pentru aceasta s-au deschis larg porțile pentru generațiile timere care dețin urat până la unele posturi de conducere din cadrul partidului.

- Domnule prim-vicepreședinte, cătă din timpul dvs. îl afectă activitatea politice și cătă odihnește problemele personale?

- Practic, exceptând cele vreo 7 ore rezervate odihnei, întregul meu timp este dedicat activității politice.

Când eram în serviciu, abia aşteptam să mă pensionez ca să mă pot odihni. Acum, perioada serviciului mi se pare foarte la ureche față de

organizatorice din cadrul activității partidului pe care va trebui să le remediem urgent. Mă refer îndeosebi la activitatea din cadrul Secretariatului

general al acestuia.

- În tradiția partidului nostru și chiar în condițiile actuale, postul de secretar general este extrem de important, el reprezintă poziția numărul unu în hierarhia partidului. În această situație se cere multă discernământ pentru alegerea persoanei respective. Pentru aceste considerente și în conformitate cu spiritul nouului statut în curs de definitivare, cred că este necesar ca rezolvarea acestor probleme să revină unui for mai reprezentativ, cum ar fi Delegația Permanentă sau chiar Congresul Partidului. Dar, până la alegerea unui nou secretar general, va trebui să reagezăm acest organism fundamental al partidului pe baza noastră, încărandu-l cu un personal numeros, având fiecare responsabilități precise.

- Sunteți și liderul grupului parlamentar P.N.T.C.D. din Camera Deputaților. Puteti să ne spuneți cîteva cuvinte și despre această activitate?

- Activitatea mea parlamentară este determinată îndeosebi de această poziție de lider al grupului. Aceasta presupune că permanent să stabilesc cu ceilalți colegi parlamentari poziția grupului în legătură cu toate problemele inscrise pe ordinea de zi, nominalizând pe cei ce vor trebui să intervină în dezbateri și pe cei care trebuie să adoptăm cu ocazia diverselor votări. De asemenea, având în vedere că facem parte dintr-o alianță politică cu alte grupuri, mă refer la formațiunile componente ale Convenției Democrație. Trebuie să ne coordonăm permanent poziții și cu grupurile parlamentare respective. Trebuie menționată și supravegherea inițiatiivelor parlamentare din cadrul grupului nostru care trebuie să se conformeze cu programul partidului. La acestea se adaugă activitățile din cadrul Comisiei de industrie și servicii din care fac parte, precum și participarea de către oră pe an la sesiunile Adunării U.E.O. fiind membru component al delegației parlamentară română în acest for.

- Afii făcut mențiuni și despre apartenența P.N.T.C.D. la Convenția Democrație. Probabil că participați la această alianță presupune o intensă activitate?

- Așa este. Eu personal consacru aproape în fiecare săptămână cel puțin 5-6 ore sedințelor din cadrul Convenției Democrație din România.

Îndeosebi în ultima vreme, datorită unor tendințe centrifuge ce au apărut în rândurile partenerilor această alianță, se simte nevoie unei intensificări activității în acest organism.

Sunt unii parteneri din cadrul C.D.R. care adăpostul umbrelor protecțore a Convenției încearcă tot felul de acțiuni destabilizatoare în beneficiul nostru.

P.N.T.C.D., principal citor al acestei alianțe, consideră că această convenție, înțînd seama de condițiile politice din țară, continuă să reprezinte modalitățile, cea mai bună pentru a duce lupta împotriva instalației la cărmă țării în decembrie 1989. În consecință rămâne în mod consecvent adeverințării unei Convenții care să prezinte și candidatul unic la președinția țării și să prezinte în comună toate consultările electorale, liste ale căror baze ponderilor electorale ale formațiunilor respective. Aceste reguli de bază vor trebui respectate chiar cu riscul reducerii numărului membrilor componenti al alianței.

- În final, domnule prim-vicepreședinte, puteți transmite un gînd către căitorii „Dreptății”?

- Transmit căitorilor „Dreptății” și tuturor prietenilor noștri încrederea mea neabătută în apropiația victoriei a P.N.T.C.D. și prin aceasta materializarea acestui crez pentru care am luptat viața întreagă.

A consemnat A.G.T.

Retrouzor

(Urmare din pag. 3)

1 februarie
♦ Gyula HORN se adresează liderilor de la București

Budapesta cere desolidarizarea de la București să se desolidarizeze de la Budapesta și să desolidarizeze de la „firuță manieră mult mai categorică” de încercările de a pune la îndoială legitimitatea UDMR, a declarat în fața Parlamentului primul ministru al Ungariei, Gyula HORN, citat de MTI.

♦ Antonie IORGOVAN crede că ar trebui să cede Guvernul

Antonie IORGOVAN, profesor la Facultatea de Drept și judecător la Curtea Constituțională, a declarat că în urma războiului legat de taxele de frontieră dintre Guvern și Curte, Guvernul ar trebui să

♦ Virgil MĂGUREANU dezmințe pericolul unor acțiuni extremește separatiste

SRI susține că nu se justifică declararea stării de urgență în județele Harghita, Covasna și Mureș, să cum cere Gheorghe FUNAR, liderul PUNR.

♦ Vladimir JIRINOVSKI î-a amenințat, la Strasbourg, pe senatorul PNTCD Valentin GABRIELESCU, că o să-i învețe „sa vorbească

2 februarie
♦ PNTCD se opune extremismului

In tabela de politician din „Cronica Română” de joi, 2 februarie, dl. deputat Răsvan DOBRESCU

CU afirmă: „PNTCD se opune tendințelor extremitate de orice fel, fie ele maghiare, fie românești, fie comuniști sau fasciști.”

♦ Excluderea senatorului Tiberiu VLADISLAV este nestănută

Nu este de competență comitetelor judecători să demiteă un parlamentar PNTCD”, declară dl. Ioan Valentin GABRIELESCU, prim-vicepreședinte al partidului, referindu-se la recenta reprezentare din cadrul organizației Hunedoara a senatorului Tiberiu VLADISLAV.

3 februarie
♦ Gustav Ciolanul la LUGOJ

Domnul Virgil TURCANU, primar al Lugojului, ales pe liste CDR, este de căteva zile un membru al partidului nostru.

Primind o invitație ca urmare a activității sale administrative, dl. TURCANU nu și-a stiut sau nu a vrut să dovedească că această problemă este doar un accident și, simțind „aroma ciolanului”, a demisionat din partid, motivând că doresc să-și ducă misiunea până la capăt în afara presiunilor de partid. Care vor fi presiunile, întrebăm? Faptul că a atribuit ilegal, așa cum îi reproșează consilierii CDR, terenuri Universității din Lugoj, care aparțin lui losif Constantin Drăgan, sau

afisarea repetată în public cu difere personalități dubioase printre care se numără și Gheorghe FUNAR, un viitor candidat la demitere.

♦ Comisia „Decembrie '89” își somată să predea Raportul Final

Comisia „Decembrie '89” a avut ca termen de predare Raportului data de 1 februarie. Circulă fnsă zvonul că senatorii PSDR intenționează să-i ceară lui Valentin GABRIELESCU să elaboreze un comunicat comun în privința colaboratorilor de la Deparimentul de Informatică, în contrar amenințănd cu demisia în bloc. Interpelările care vor susține acuzația de către Comisia „Decembrie '89” însă nu se vor prezenta și că surgerile de informații nu se vor datora reprezentanților Puterii, plasându-se astfel responsabilitatea totală asupra Opoziției.

♦ Germania se teme de un conflict între Ungaria și România

Cu ocazia vizitei sale în România, Kohl, ministrul german al apărării, și-a exprimat îngrijorarea față de un posibil conflict româno-maghiar. Ministrul german a menționat că pentru Germania sunt deosebit de importante relațiile dintre statele rivele Dunării, iar izbucnirea unei crize întrămintate ar fi de natură să afecteze nu numai interesele economice și politice vitale ale Germaniei, ci și ale României, statele din zonă fiind nevoite să tragă învățaminte de la criza din fosta Iugoslavie.

Andreea STAMATE
Daniel FUNCIU